Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 66 (6. 555) 1988 йил 21 март, душанба. Баҳоси 3 тийин

XIX

Янгиланиш йўлидан

Мусобақанинг олдинги сафида

⊙ «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўзаро социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган. Беш йилликнинг иккинчи йилида корхона Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, касаба союзлари Бутуниттифоқ Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғига мушарраф бўлди. Коллектив номи СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкасидаги Бутуниттифоқ «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди.

Корхона коллективининг беш йилликнинг учинчи йилидаги ҳаракати ҳам чакки эмас. Эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлашда маҳсулотнинг давлат қабули ва тўла хўжалик ҳисоби жорий этилгани катта роль ўйнамоқда. Ҳужжатларни қайта кўриб чиқишга талабчанлик оширилди, цехлар техник жиҳатидан жиҳозланди. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва планлаштириш жараёнлари такомиллашди. Ҳозир кўпчилик маҳсулотнинг биринчи тақдим этишдаёқ топширилаётгани ана шу интилишлар самарасидир.

⊙ Коллектив мамлакат халқ хўжалигининг 30 дан ортиқ корхоналарига, шунингдек социалистик мамлакатлар ҳамда кўпгина чет эл мамлакатларига маҳсулотлар жўнатмоқда.

⊙ Маҳсулот сифатини анча яхшилашда техник ҳужжатларнинг стандарт бўйича қайта ишлаб чиқилиши, рақамли программа билан бошқариладиган дастгоҳлар жорий этилганлиги сезиларли роль ўйнамоқда. Бундан ташқари корхонага келтирилаётган хом ашё ва материаллар сифати ҳам қатъий назорат остига олинмоқда.

Қайта қуришга—янгиланиш идеологияси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида кенгаш

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида 19 март куни бўлиб ўтган кенгашда республика ижодкор зиёлиларининг, илмий-педагогика коллективларининг қайта қуриш янги босқичидаги, демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳот жараёнларини ривожлантириш шароитидаги вазифалари муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети 1988 йил февраль Пленумининг ҳужжатлари, Марказий Комитет Бош секретари М. С. Горбачевнинг шу Пленумдаги нутқи совет жамиятининг маънавий турмушига қудратли туртки берганлиги, социализм назарияси, тарихи ва практикасининг энг муҳим масалаларини илгари сурганлиги, маориф ва тарбиянинг бутун системасини тубдан такомиллаштириш вазифаларини энг муҳим умуммиллий масалалар даражасига кўтарганлиги кенгашда таъкидлаб ўтилди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми янгиланиш идеологиясининг энг зарур масалаларини асослаб берди . Инсоннинг бутун турмуши, режалари ва муаммолари ҳозир ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий ишнинг марказига қўйилиши керак. Инсоннинг ижодий, омилкор ишлаши— жадаллаштиришимизнинг асосидир, қайта қуришга муқаррар тус бериш омилидир.

Ҳозир кадрларнинг билимдонлигини ошириш, раҳбарликнинг янги иқтисодий усулларини эгаллаб олиш биринчи ўринга қўйилмоқда. Партия ташкилотларининг фаолияти халақит бериш механизмини синдириб ташлашга, бошқарувнинг чинакам иқтисодий усулларини жорий этишга қаратилган. Беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида йўл қўйилган колоқликнинг ўрнини сўзсиз тўлдириш, қудратли ишлаб чиқариш ва фан-техника имкониятидан юксак самарали фойдаланиш, Ўзбекистоннинг мамлакат ягона халқ хўжалик комплексига қўшаётган ҳиссасини кўпайтириш керак.

Бутун партия билан бирга республика партия ташкилоти зиёлиларнинг қайта қуришга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, замонамизни ғоявий-назарий жиҳатдан идрок этишга, ижтимоий онгни ривожлантиришга, Ватанимиз ҳаётидаги жамики воқеаларни бадиий воситалар билан акс эттиришга қўшаётган ҳиссасини юксак қадрлайди.

Биз тарихдан чиқариб олаётган энг муҳим сабоқлардан бири шундан иборат: модомики биз экономикада буйруқбозлик, маъмуриятчилик усулларидан қатъиян воз кечаётган эканмиз, бундай усулларга жамиятнинг маънавий турмушида асло йўл қўйиб бўлмайди.

Оғзаки пропагандада, газета ва журналларда, институтлардаги, ижодий союзлардаги, ўқув юртларидаги мунозараларда партия билан халқ ҳал этаётган муаммоларнинг бутун мураккаблиги ва янгилигини кўрсатиш маҳорати етишмаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Олис ёки жуда яқин ўтмишга тааллуқли воқеаларга кўпинча пухта ўйламай, юзаки баҳо берилмоқда. У ёки бу шахсларнинг қилган ишларига баъзан синфий ва конкрет тарихий ёндашмай туриб, улар ортиқча мақтаб юборилмоқда. Ижодий союзларда, театрларда, редакцияларда гуруҳбозлик нишоналари намоён бўлмоқда. Эскичасига яшашни қулайроқ ва осонроқ деб ҳисоблаётган кишилар олимларнинг, журналистлар ва маданият арбобларининг орасида ҳам оз эмас.

Маданиятимиз ва фанимизнинг миллатлараро муносабатлар билан, ёш авлодни интернационализм руҳида тарбиялаш билан боғланиши мана шундай муаммолардан биридир. Умуман, одамлар ўртасидаги ўзаро муносабат муаммолари каби миллатлараро муаммолар ҳам ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетмайди. Бизга рашидовчиликдан сарқит бўлиб қолган, моҳият эътибори билан ленинча сиёсатни сохталаштирадиган юзаки, дабдабали интернационализм шуни кўрсатдики, агар муаммоларни ҳал этишдан бўйин товланадиган бўлса, улар узлуксиз кўпайиб бораверади. Ҳаммамиз — партия ходимлари ҳам, олимлар ҳам, маданият арбоблари ҳам интернационал тарбияга ва миллатлараро муносабатларнинг ҳолатига муаммосиз жараён деб қарашдан иборат эскирган фикрлардан воз кечадиган пайт келди. Кўпгина партия ва совет кадрлари, фан ва маданият ходимлари социал-демографик вазиятни дуруст билмасликлари, интернационал ва ватанпарварлик тарбиясининг моҳиятини юзаки тасаввур этишлари бизни ташвишга солмоқда. Баъзи бировлар ҳамма нарсани яхши қилиб кўрсатишга уринмоқдалар, одамларнинг миллий психологиясини, унинг ўз ривожланиши мураккаб даврини бошидан кечираётган республикадаги ҳозирги конкрет вазифа билан алоқадорлигини мутлақо эътиборга олмаяптилар. Баъзи кишилар, шу жумладан масъул мансабдор шахслар маҳаллийчилик, миллий маҳдудлик, социал соҳада тайёрга айёрлик кўринишларига қарши, баъзан эса ошкора миллатчилик хатти-ҳаракатларига қарши кескин курашмаяптилар.

Одамларнинг соғлиғи билан, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш билан, тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаб қолиш билан боғлиқ бўлган ҳамда олий даражада малакали равишда вазминлик билан ҳал этишни талаб қиладиган мураккаб ва кенг миқёсли масалалар баъзан жўн тарзда, васвасали оҳангда талқин этилишига йўл қўйиб бўлмайди. Баъзан ҳис-ҳаяжон ва миш-мишлар фактлар ва далил-исботларни кўмиб юбормоқда, жазавага, гўё Ўзбекистон узра пайдо бўлган хавф хусусидаги дод-фарёдларга айланиб кетмоқда. Марказий газета ва журналлар баъзи салбий ҳодисалар ҳақида берган хабарларни республикага қилинган қандайдир туҳмат, деб баҳолаш ҳам мутлақо масъулиятсизликдир.

Ўзбекистондаги мураккаб социал-иқтисодий вазиятни рўкач қилиб, ўзининг жиззакилик кайфиятларини қайд этишга ёки миллий маҳдудлик руҳидаги ғояларини ўтказишга уринаётган кимсаларга жуда кескин зарба беришни ўз бурчимиз деб ҳисоблаймиз. Биз ҳар қандай баҳоналар кўрсатилганда ҳам социалистик идеология принципларидан, халқнинг интернационалистлик ва ватанпарварлик анъаналаридан воз кечмаймиз, дейилди кенгашда.

Миллий муаммолар соф ҳолда учрамайди. Улар ҳамиша иқтисодий муаммолар, кадрларга оид муаммолар, социал, маънавий муаммолар билан чамбарчас чатишиб кетган. Тайёрга айёрлик ёки миллий ўзига хосликни кўпиртириб кўрсатиб, диний хурофотларни рўкач қилиш заминида вужудга келадиган турли-туман гуруҳчилик ва уруғчилик муддаолари ҳамда нафсониятлари ҳам шу билан боғланган. Феодал-патриархал ўтмишни безаб кўрсатиш, демократик ҳодисалар билан реакцион ҳодисаларни муросага келтириш, социализмгача бўлган ҳодисаларни социалистик ҳодисаларга қарама-қарши қўйиш йўлидаги уринишлар ҳам шу билан боғланган. Бизнинг интернационалистик негизларимизга хавф солаётган лойқа тўлқин оқимлари аслида мана шулардан келиб чиқмоқда, биз ташкилотчилик ва сиёсий ишларда бутун диққат-эътиборни мана шуларга қаратишимиз керак.

Тарбиявий ишда республика аҳолисининг кўпмиллатли состави ҳамиша ҳам эътиборга олинаётгани йўқ, кўпинча ҳамма нарса юбилей тадбирларидан иборат қилиб қўйилмоқда.

Икки тиллиликни янада ривожлантириш, республика аҳолисининг ҳам она тилини, ҳам миллатлараро алоқанинг муҳим воситаси бўлмиш рус тилини ўрганиши катта аҳамиятга эга. Марказий Комитетнинг фикрича, ўқув юртларида қайси тилда ўқиш тўғрисидаги масалада ҳеч қандай имтиёзлар ёки чеклашларга йўл қўйиб бўлмайди. Ота-оналар ўз фарзандларини қайси тилда ўқитишни ихтиёрий танлаб олиши принципидан воз кечиш, маъмуриятчилик қилиш миллий масаладаги демократик принципларни бузишга олиб борган бўлур эди.

Болаларда она тилига меҳр-муҳаббатни тарбиялаш, уни ўрганиш ва ўқитишни яхшилаш кераклиги шубҳасиз. Аммо шу билан бирга она тилига ҳаққоний меҳр-муҳаббат тил шовинизмига айланиб кетмаслиги жуда муҳимдир, афсуски, баъзи ёзувчилар ва олий ўқув юртлари муаллимлари орасида шу ҳол яққол намоён бўла бошлади.

Биз миллий хурофотларни авж олдиришда, эскирган миллий урф-одатларни ва патриархалчиликни идеаллаштиришда диннинг ролини хаспўшлаб кўрсатишга ҳам тоқат қила олмаймиз ва тоқат қилмаймиз. Миллатчиликнинг, миллий маҳдудлик ва такаббурликнинг, маҳаллийчиликнинг ҳар қандай кўриниши халқларнинг қардошларча дўстлигига, жамиятимизнинг интернационал бирлигига ҳамла, деб ҳисобланиши керак.

Кенгашда эътибор ўзбек халқининг ва мамлакатдаги бошқа халқларнинг ўтмишига нисбатан одамларда синфий ёндашишни шакллантириш зарурлигига қаратилди.

Тарихий хотирани сақлаб қоладиган ва ривожлантирадиган халқнинг тарихий онгини шакллантирадиган тарих воситасида тарбиялаш эндиликда олдинги ўринлардан бирига қўйилмоқда. Республика меҳнаткашларининг ўтмишга мислсиз қизиқиши воқеаларнинг замирини тушуниб олишга, умуман тарихий онгни кучайтиришга интилиш, ижобий ҳодисалардир. Тарихимизда ёритилмай қолган катта босқичларни ойдинлаштириш, вақтинчалик манфаатларни кўзлаб иш тутишга, тарихий жараённи шахсларсиз кўрсатишга чек қўйиш истаги ҳам ижобий ҳодисадир.

Шу билан бирга тарихий мавзулардаги мунозаралар чоғида бир талай беҳуда, ғўр, шов-шувга сабаб бўлувчи гаплар ҳам пайдо бўлиб қолганлигини англаб олиш зарур. Фактларни, воқеаларни, тарихий шахсларнинг фаолиятини ёритишда қуюшқондан чиқишга йўл қўйилмоқда.

Фитрат ва Чўлпоннинг ижодий мероси республика матбуоти саҳифаларида завқ-шавқ билан, бир ёқлама талқин этила бошлади. Ҳолбуки, улар адабиётшуносликка оид ва шеърий асарлар, Пушкин ва Шекспирдан таржималар қолдириш билан бирга, пантуркизм ва миллий маҳдудлик мафкурасини ҳам қолдирганлар.

Республика Фанлар академияси, унинг гуманитар институтлари қайта қуришда активроқ позициясида туришлари лозимлиги таъкидланди. Илмий кадрлар бир қисми орасида зўр бериб ишлатилаётган янги иборалар тадқиқотларнинг реал ҳаётдан ажралиб қолганлигини ҳамда мавжуд проблемаларни, мужмал, кўпинча монографиялар ва диссертацияларни баъзи илмий муассасаларда ошкораликнинг йўқлигини, айрим раҳбарлар ўртача даражадаги ишларни кўзда тутаётганликларини, кадрларнинг профессионал ва ижодий жиҳатдан яроқсизлигини, қабул қилинган қарорларнинг яширилганлигини ниқоблай олмайди. Жамиятшунос олимлар мактаблар, ўрта махсус ўқув юртлари, олий ўқув юртлари учун дарсликлар яратишда деярли иштирок этмаяптилар.

Қайта қуриш идеологиясини шакллантиришда оммавий ахборот воситалари алоҳида ўрин тутади. Шуни айтиш керакки, республика матбуоти марказий матбуотдан бироз кечикиброқ бўлсада, муаммолар тўғрисида бирмунча омилкорлик билан ва таҳлилий гап юрита бошлади. Матбуот демократиялаш ва ошкоралик жараёнларини маълум даражада жадаллаштирди, меҳнаткашларнинг социал-сиёсий активлигини уйғотди. Журналистлар жанговар кайфиятни, камчиликларга нисбатан муросасизликни кучайтирдилар, ўткир мавзуларни дадил кўтариб чиқа бошладилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети журналистларимизнинг қайта қуришга қўшган реал ҳиссаларига муносиб баҳо бермоқда.

Аммо газеталарда босилган мақолаларда хатолар, ноаниқликлар ҳали кўп учрамоқда, улар газетхонлар қалбида кўнгилсиз из қолдиряпти, тушунмовчиликни келтириб чиқармоқда. Бу эса журналистларнинг етарли билимдон эмасликларидан далолат беради.

Қайта қуришнинг дастлабки босқичида бўлгани каби ҳозир республика оммавий ахборот воситаларидан олий даражадаги билимдонлик, таҳлилларнинг теранлиги ва пухта ўйланганлиги, қайта қуриш шароитида ишлашнинг ҳаётий тажрибасини, туб иқтисодий ислоҳотни пропаганда қилиш, кенг фикрлаш, партиявий дадиллик билан, принципиал, рўйрост ёзиш маҳорати талаб қилинади.

Марказий Комитет ижодий меҳнатнинг бадиий савиясини ҳар томонлама ошириш, ибтидоийлик йўлини тўсиш керак, деган йўлга қатъий амал қилаверади. Бироқ чуқур партиявий ғоявийлик ва юксак бадиийлик қўшилган тақдирдагина бадиий асарнинг чинакам қимматли бўлишини таъминлайди.

Ҳозирги ошкоралик шароитида республика партия комитетлари, ижодий союзлари ва уларнинг партия ташкилотлари аниқ ғоявий позицияда туришлари, маънавий ҳаётимизнинг партиявий, социалистик принципларини қарор топтиришлари, маънавийлик йўқлигини ва разилликни, ёт қарашлар ва идеалларни ўтказишга ҳар қандай уринишларни фош қилиш керак.

Марказий Комитет Бюроси яқинда ёзувчилар союзида, бир қанча ўқув юртлари ва илмий муассасаларда кўзга ташланган баъзи нонормал ҳодисаларга принципиал баҳо берди. Ижтимоий тузумимизнинг негизини ташкил қилувчи принциплар тилга олинаётган пайтда, партия ва давлатнинг интернационалистик йўлини шубҳа остига олишга уринишаётган пайтда айрим раҳбар ходимларнинг лом-мим демай туриш ёки мунозарадан қочиш истаги КПСС Устави талабларига зиддир.

Ҳозирги вақтда бутун мамлакатимизда бўлгани каби Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий, социал-иқтисодий ҳаётида ижобий, кўпинча эса зиддиятли жараёнлар бормоқда. Ҳаёт ҳеч қачон адабиёт ёки санъат арбоблари қўлига шунча муаммони, шу қадар хилма-хил материалларни тутқазмаган эди. Маданият арбоблари турмушга дадил кириб боришларига, ҳозир амалга оширилаётган ўзгаришлар ҳақида, қайта қуриш ва жадаллаштириш учун намунали курашчилар тўғрисида асарлар яратишга, коммунистик дунёқарашни, интернационализм ва халқлар дўстлиги туйғуларини тарбиялашга кўмаклашишларига республика партия ташкилоти жуда муҳтождир.

Кенгашда республика ижодий союзларидаги ишларнинг аҳволи партиявий талабчанлик билан таҳлил қилиб берилди.

Республикада аҳолининг, айниқса қишлоқ аҳолисининг турмуш маданиятини ошириш соҳасида ҳал этилмаган муаммолар жуда кўп. Партия зиёлилари ана шу муаммоларни ҳал этишга фаол ва конкрет тарзда қўшилишларига умид қилади.

Қайта қуришни мафкуравий жиҳатдан таъминлаш учун республика олий ўқув юртларидаги ишларнинг аҳволини қатъият билан ўзгартириш муҳимдир. Бу соҳада муаммолар тўпланиб қолганлиги сабабли халқ хўжалигини мутахассислар билан таъминлашда ўта номутаносиблик пайдо бўлди. Кадрлар тайёрлаш сифати жамият эҳтиёжларига мос келмай қолди. Аммо гап фақат шунинг ўзида эмас. Олий ўқув юртларида авж олиб кетган порахўрлик, ошна-оғайнигарчилик, танишбилишчилик, фитнабозлик, бузғунчилик, миллатчилик касали ўринли ташвиш уйғотмоқда. Бир қанча олий ўқув юртларида раҳбарликнинг ўзбошимчалик буйруқбозлик усули, масалаларни жамоатчиликнинг иштирокисиз яширинча ҳал этишга уриниш давом этмоқда. Шу муносабат билан Тошкент политехника институти раҳбарлари танқид қилинди.

Зиёлиларнинг барча табақаларида дунёқараш етуклиги ва профессионал қадрқимматнинг ўсишига фаол ёрдам бериш, пасткаш фикрларга, носоғлом рақобатчиликка ҳар томонлама қарши туриш маданият, фан ва маориф соҳасида қайта қуриш борасида партия комитетларининг энг муҳим вазифаси бўлиши лозим. Шу билан бирга чинакам демократизм нормаларини изчиллик билан жорий этиш, истеъдод эгаларининг беллашувини рағбатлантириш, катта ижодий ва ҳаётий муаммолар муҳокама қилинишини рағбатлантириб бориш зарур.

Мавжуд камчиликлар ва ҳал этилмаган муаммолар маданий ҳаётда қайта қуришни қатъий чуқурлаштириш, бу соҳада партиявий-сиёсий ишларни КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми талаблари даражасига қатъият ва изчиллик билан кўтариш зарурлигидан далолат бермоқда.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениеси президиумининг раиси О. Ёқубов, Ўзбекистон ССР халқ артисти Л. Н. Грязнова, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти П. Қ. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон ССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари М. Қаюмов, «Правда Востока» газетасининг редактори Р. А. Сафаров, «Звезда Востока» журналининг редактори С. П. Татур, Нукус давлат университети проректори Қ. Утениёзов, Ўзбекистон ССР Рассомлар союзи правлениесининг секретари В. П. Ган, Ўзбекистон ССР Композиторлар союзи партия ташкилотининг секретари С. А. Варелас, уруш ва меҳнат ветеранлари шаҳар кенгашининг аъзоси А. Т. Тўхтабоев сўзга чиқиб, КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарорларини қизғин маъқулладилар. Улар Ўзбекистон зиёлилари жамиятни революцион янгилашнинг ҳозирги ғоят масъулиятли босқичида социализмнинг маънавий соғломлигини мустаҳкамлашга, совет кишиларининг битмас-туганмас маънавий имконияти эркин намоён бўладиган ижтимоий муҳитни вужудга келтиришга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ваъда бердилар.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. Искандаров, С. У. Султонова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЗАМОНДОШИМИЗ

Санъаткор саодати

Саодат ўзи нима?

Ғойибдан келган садоми ва ё кўнгил тубида ардоқлаб юрганинг, бировга айтишга ҳам қизғанганинг қувончми ва ё соғинч?.. Саодат нима? Шоир айтадики, «Қачонки бахт ҳақида ўйламай қўйсанг, демак сен бахтлидурсан». Саодат — қизалоқнинг қийқириқ кулгусими ва ё йиллаб орзиқиб кутганинг орзунинг рўйи-жамолими? Хуллас, Бахт ҳақида анча гапириш мумкин. Саодат хусусида йиллаб мулоҳаза юритмоқ жоиз, лекин гап бу тушунчанинг талқинидами? Бизга гоҳида Бахтга зарбоф, ялтироқ либослар кийгиздик, уни пар тўшакларга ўтказиб, қимматбаҳо буюмлар безаклар ила «оро» бердик. Ҳолбуки, Бахт-саодат бу — туғилмоқ, ёруғ дунё ҳавосидан нафас олмоқ, унинг қувончларига ҳам, азобларига ҳам дош бермоқдир. Тирикликнинг ўзи — буюк Бахт.

Қаҳрамонимиз, СССР халқ артисти Галия Измайлова Бахтни шундай тушунади.

У ўзбек рақс санъатини жаҳон саҳнасига олиб чиққан фидойи санъаткорлардан бири. Ва айни пайтда бошқа эллар-элатларнинг ғаройиб рақсларини ўзбек саҳнасида жонлантирган санъаткор. Унинг ижодий фаолияти ўзбек санъати равнақининг оҳанграбо ҳалқасидир. Ўзбек балети энг аввало Галия Измайлованинг камтарона меҳнати ила қанот чиқарди, парвозга шайланди.

Биз бу ўринда спектакллар, ўнлаб саҳна асарларига тўхталишни лозим кўрмадик. Уларнинг бари — санъаткор ҳаёти ва ижодининг, келажаги, санъатимизнинг юксалиш босқичларига кафолат бўла олади, бироқ гап бу ҳақда эмас, гап — орамизда шундай санъаткор борлигида, унинг куюнчаклигию жамдардлигида.

Галия Измайлова меҳрибон она, ғамхўр устоз. Тарбиянинг ўзи ҳали ҳеч нарса эмас, энг муҳими маърифий-маънавий тарбия. Галия опанинг шогирдлари кўп, улар келажакда юксак парвозлар шиддатида ўз мураббийларини чеккан ранжу-изтиробларини унутмагайлар. Улар ҳозир ҳам опадан миннатдор, келажакда эса... Келажакни келажак кўрсатади, ҳозир эса, дарвоқе, Г. Измайлованинг иш жойини айтмабмизку... Опанинг битта ишхонаси, битта манзилу қароргоҳи бор: у ҳам бўлса ўзбек санъати...

С. САЛОҲИДДИНОВ.

СУРАТДА: СССР халқ артисти Г. Измайлова.

Р. Шарипов фотоси.

Газетхон—газета—газетхон

«Оқшом»нинг сайёр редакцияси Чилонзор районига боради

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакцияси раҳбарлари ва журналистлари 23 март, чоршанба куни Чилонзор райони меҳнаткашлари билан учрашувга борадилар.

Маълумки, «Оқшом» журналистларининг шаҳримиз районлари меҳнаткашлари ҳузурига коллектив равишда чиқишлари яхши анъанага айланиб қолди. Мана улар энди Чилонзор районига коллектив равишда борадилар. Бундан кўзда тутилган асосий мақсад Чилонзор райони меҳнаткашларининг ишлари ва турмушлари билан яқиндан танишиш, меҳнатда эришаётган ютуқларни ўз кўзлари билан кўриш, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига социалистик мусобақанинг қандай ташкил этилганлигини ва унинг бераётган самараларини кўриш, қайта қуриш жараёнларида коллективларда тўпланган тажрибалар билан танишиш, чилонзорликларни ўйлантираётган муаммолар устида биргаликда бош қотиришдан иборатдир.

Оқшомхонлар сайёр редакция иш якунлари қандай туғаганлигидан газетанинг махсус тайёрланган сонидаги материаллардан хабардор бўладилар. Ўйлаймизки, Чилонзор райони бўйича ёритиладиган материалларнинг мавзуини район меҳнаткашлари билан бўладиган учрашув чоғида аҳолининг ўзи журналистларга айтиб беради. Уларнинг шу куни телефон орқали айтадиган фикр-мулоҳазалари, редакцияга йўллайдиган хат-хабарлари, журналистлар билан учрашув чоғида кўтарадиган масалалари ушбу махсус соннинг асосий мундарижасини ташкил этади.

23 март куни кечқурун, соат 17 дан то соат 19 га қадар Чилонзор район партия комитетида редакция ходимлари ва район раҳбарларининг чилонзорликлар билан учрашуви ўтказилади.

Агар Сиз бирон сабаб билан учрашувга келолмасангиз ўз таклифларингизни, фикр ва мулоҳазаларингизни 77-10-28 ва 77-26-34 телефонлари орқали соат 11 дан соат 16 га қадар (тушки танаффус соат 13 дан соат 14 гача) билдиришингиз мумкин.

Ҳурматли Чилонзор райони меҳнаткашлари! Шундай қилиб, 23 март куни район партия комитетида Сизлар билан юзма-юз учрашамиз. Юқорида таъкидлаганимиздек, ушбу учрашувга ижтимоий аҳамиятга эга бўлган ўз таклифларингиз, истак ва мулоҳазаларингиз билан келинг. «Оқшом»нинг Чилонзор районига бағишланадиган махсус сонида Сизларнинг ана шу таклиф ва мулоҳазаларингиз, албатта, эътиборга олинади.

Яна бир бор эслатиб ўтамиз: учрашув 23 март куни Чилонзор район партия комитетида кечқурун соат 17 дан соат 19 гача ўтказилади. Шу учрашувга келолмай қолган кишилар эса 77-10-28 ва 77-26-34 рақамли телефонларга қўнғироқ қилишлари мумкин.

Об-ҳаво ва саломатлик

21 МАРТДАН 27 МАРТГАЧА

Н. А. Семашко номидаги курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг илмий раҳбари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Н. М. Мажидов таҳрири остида.

Ҳафтанинг бошланишида нисбатан салқин ҳаво сақланиб туради. Кечаси 0—5 даража, кундузи 9—14 даража иссиқ бўлади. Ҳафтанинг ўрталарида жанубдан иссиқ ҳаво оқимининг Ўзбекистон территориясига кириб келиши муносабати билан ҳаво ҳарорати кечаси 4—9 даражагача, кундузи 13—18 даражагача кўтарилади. Тошкент ва Тошкент областида жала ёғиб ўтади. Ҳафтанинг охирига бориб кунлар салқинлашиши мумкин.

Н. А. Семашко номидаги курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институти медик об-ҳаво маълумотлари ва метеопрофилактика маркази мутахассисларининг фикрига кўра бундай об-ҳаво шароитлари об-ҳаво ўзгаришларига таъсирчан беморларнинг асосий қисмида кўнгилсиз реакцияларни вужудга келтирмайди. Аммо ҳафтанинг ўрталарида, ёғингарчилик бўлиб ўтган кунларда нафас олиш-ўпка системаси хасталиги, қон босими, бош мия, бўғинлар, асаб системаси хасталиклари бўлган об-ҳаво ўзгаришларига таъсирчан беморларнинг кайфиятига таъсир этиши мумкин.

Ҳафтанинг нохуш кунлари ана шу группадаги беморлар профилактика мақсадида қон босимини ўлчаб туришлари, зарур ҳолларда, врачларнинг тавсияси билан дори-дармонларни қабул қилишлари лозим.

СЎНГГИ СОАТДА

⊙ «Эронгейт» можаросининг бош қатнашчиси сифатида бутун дунёга таниш денгиз пиёдаларининг подполковниги Оливер Норт яқин орада истеъфога чиқиши ҳақидаги қарорини эълон қилди, деб хабар беради ахборот агентликлари.

Яқинда федерал катта жюри ўн олти банддан иборат жиноий қораловни Нортга тақдим этганди. Жумладан, у «Эрон-контрас» иши тергов қилиниши муносабати билан ғирт ёлғон гувоҳлик беришда, муҳим расмий ҳужжатларни сохталаштириш ва йўқ қилиб юборишда айбланади.

⊙ Рейтер агентлиги Сеулдан собиқ диктатор Чон Ду Хваннинг туғишган укаси Жанубий Кореядан яширинча қочганлиги ҳақида хабар беради. Маҳаллий матбуот унинг йирик молиявий ҳийла-найрангларини фош этган эди.

Жумладан, у ўзининг катта акаси хизмат вазифасидан нишоб ўрнида фойдаланиб, ўзи бошчилик қилган қишлоқ районларини ривожлантиришга ёрдам ташкилотининг хазинасидан маблағлар ўғирлашда айбланади. Жанубий Кореянинг оппозициядаги партиялари ана шу фирибгарликлар юзасидан синчиклаб тергов ўтказишни талаб қилганидан сўнг у шошилинч равишда Японияга ўтиб олган.

⊙ Мамлакат бош министри М.—Х. Мусави Теҳрон радиоси орқали яқинда Эронда катта олтин конлари топилганлигини маълум қилди, деб хабар беради Рейтер агентлиги. Шу муносабат билан, деди у, Эрон яқин орада эҳтимол энг йирик олтин қазиб олувчилардан бири бўлиб қолиши мумкин.

ҚИШГА ҲОЗИРДАН ТАРАДДУД КЎРАЙЛИК

18 март куни Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг катта мажлислар залида «1987-88 йиллар қишида шаҳар хўжалигининг иш якунлари ва келгуси қишга тайёргарлик программаси» кун тартиби билан шаҳар хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Актив йиғилишига район ижроия комитетлари раислари ва раис ўринбосарлари, шаҳар ижроия комитети бош бошқармалари, бошқармалари, бирлашмалари, трестлари, район ижроия комитетлари бошқармаларининг раҳбарлари, шаҳар корхона ва ташкилотларининг, республика айрим министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, совет, касаба союз ва комсомол органларининг ходимлари, илғор ишчилар таклиф қилинган эди.

Хўжалик активи йиғилишини Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари О. Х. Асқаров очди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Л. А. Костин «1987-88 йиллар қишида шаҳар хўжалигининг иш якунлари ва келгуси қишга тайёргарлик программаси» мавзуида шаҳар Совети ижроия комитетининг докладини қилди.

1987—88 йиллар иситиш мавсумига тайёргарлик жараёнида шаҳар хўжалиги ходимлари томонидан муайян ишлар амалга оширилди, деди у. Жумладан, тўққизинчи ва ўнинчи иссиқлик марказларида янги қувватлар қурилди, натижада шаҳар иссиқлик манбаларининг қуввати 3420 гигакалорий-соатга етди. Қарийб саккизта магистраль иссиқлик тармоқлари, 7 минг кубометр мазут сақланадиган ҳажмлар, 50 километр узунликдаги кўчаларни газ билан ёритиш тармоқлари фойдаланишга топширилди. 124 километрдан зиёд иссиқлик қувурлари янгиланди. 17 минг 445 квартирадаги нурли иситиш конвектор иситишга ўтказилди. Шаҳар ёнилғи-энергетика комплексининг авария-тиклаш, диспетчерлик бўлинмалари ва ташкилотларини мустаҳкамлаш ишлари олиб борилмоқда. Бу йўналишдаги ишларнинг структураси такомиллашяпти.

Шу билан бирга ўтган қиш кўпгина, жумладан, иссиқлик-энергетика соҳаси ташкилотларининг раҳбарлари йўл қўйган етишмовчиликлар ва камчиликларни очиб ташлади. Шунинг учун ҳозирданоқ 1988—89 йиллар қиш мавсумига тайёргарликда камчиликларга йўл қўймаслик юзасидан чора-тадбирларни белгилаш лозим.

Келгуси қишга тайёргарлик бўйича ишчи группасининг биринчи мажлиси 20 февраль куни бўлиб ўтди. Унда жумладан шаҳар уй-жой бошқармаси, «Таштеплокоммунэнерго», «Таштеплоцентраль» ишлаб чиқариш бирлашмалари иши юзасидан қатор эътирозлар ва таклифлар баён этилди.

Республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг «Таштеплоцентраль» ишлаб чиқариш бирлашмаси иссиқлик-энергетика қувватларини ошириш ишларини олиб боряпти, барча хўжаликларни қишга тайёрлаяпти. Мазкур ташкилотда техника фанлари кандидати Ў. С. Ҳошимов бошчилигидаги юқори малакали мутахассисларнинг катта отряди меҳнат қилади.

Шунга қарамай мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилаётгани йўқ. Акс ҳолда бугунги кунда шаҳардаги иссиқлик манбаларида сувни химиявий тозалаш технологиясининг икки хил усули мавжудлигини қандай изоҳлаб бўлади? Ваҳоланки ана шу турли усуллар билан тозаланган сувни бир-бирига аралаштириш мумкин эмаслиги эндигина химияни ўргана бошлаган ўқувчига ҳам маълум.

Мана кўп йилдирки, Високовольтний турар жой массивини, шаҳарнинг марказий қисмини иссиқлик билан таъминловчи 1-иссиқлик маркази иссиқлик ташувчи сувни 85 даражадан иссиқ ҳолда етказиб беролмайди. Бунинг сабаби нимада? Сабаби қозонхона қишга тайёрлангану, газ хўжалиги эски аҳволда қолган. Олтингугуртли газни иссиқлик энергетикаси учун ёқиш қулай, аммо шаҳар аҳолиси учун бу хавфлидир. Бунинг иложи борми? Албатта бор. Фақат бунинг учун энергетика ва электрлаштириш министрининг ўринбосари Т. А. Аҳмедов ва Ў. С. Ҳошимов ўз фикр доираларини ўзгартиришлари, қозонхонага етказиб берилаётган газнинг босими бир ярим-икки атмосфера ўрнига 0,7—0,8 атмосферани ташкил этмоқда, деб газчиларга ишора қилмай, «Ташгаз» ҳамда Энергетика ва электрлаштириш министрлиги вакиллари билан бирга ТашГРЭС зонасида 15 метр узунликдаги туташтиргич қурилиши, эски олтингугуртли газ қувурини тоза газга мослаштириб реконструкция қилишга доир масалаларни ҳал этишлари лозим.

Мазкур масалада Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қатъият кўрсатмаяпти, ўзини шаҳарнинг ҳақиқий хўжайини деб ҳис этмаяпти. Шахсан менинг ўзим, ижроия комитети раисининг ўринбосари, ана шу тармоқнинг мутасаддиси сифатида мазкур муаммони ҳал этиш учун барча мавжуд имкониятлардан фойдаланганим йўқ, деди докладчи.

Айтайлик, иссиқлик ҳосил қилинди, энди уни етказиб бериш лозим. Биринчи босқичда, мазкур иш билан республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг «Таштеплосеть» корхонаси шуғулланади. 1987 йилда 16 километрдан зиёд магистраль иссиқлик қувурларини қайта ётқизиш вазифасини ҳал этиб, корхона амалда иситиш мавсумининг аварриясиз ўтишини таъминлади. Бунда «Таштеплосеть»нинг ва унинг пудратчилари, биринчи навбатда «Ташинжстрой» (бошлиғи М. Клубаков) трести 1-қурилиш бошқармаси куч-ғайратини эътироф этиш лозим. Улар Медиклар шаҳарчасидан Қорақамиш массивигача иссиқлик трассасини муддатидан ўзиб бунёд этишга, шундай қилиб етти йилдан бери давом этиб келаётган Олимпия, Тансиқбоев, Қорақамиш массивлари ва уларга туташ зоналарни иссиқлик билан таъминлашдаги камчиликларга барҳам беришга муваффақ бўлдилар. Бошқача қилиб айтганда, янгича ишлаш хоҳиш-истаги бўлса пудратчи ташкилот ҳам, қувурлар билан маблағ ҳам топилади. Ново-Московская насос станциясининг қиш шароитларида ишлашга қониқарсиз тайёрланганлигини демак хоҳиш-истак етишмаганлиги билан изоҳлаш мумкин. Электр двигатели куйиб тўхтаб қолганидан сўнг орадан олти кун ўтгандан кейингина министрнинг аралашуви билан станцияни ишга туширишга муваффақ бўлинди, резерв насосида эса электр двигатель 1987 йилнинг ёзидан бери йўқ экан. Натижада Пушкин-Салор уй-жой массиви бир ҳафта мобайнида иссиқлик билан етарли таъминланмади. Сабаби, биргина насос ишлади, бу эса зарур гидравлик режимни таъминлашга ожиздир. Б. Ш. Усмонов бир нарсани тушуниб олиши лозим: бугунги кунда эски ўлчовлар билан шаҳарнинг иссиқлик таъминотига ёндошиб бўлмайди.

Агар лойиҳа-смета ҳужжатларини топшириш кечиктирилганига қарамай Тошкент ГРЭСидан то 4-иссиқлик марказигача бир қувурли магистраль қурилиши ўрнидан жилган бўлса, иссиқ сувнинг бошқа иссиқлик манбалари зоналарига етказиб берилишини таъминловчи шаҳар ички магистралининг лойиҳаси ҳаддан ташқари чўзиб юборилмоқда. Бундай кўнгилсиз вазиятнинг сабабларидан бири «ТашНИИПИгенплан» институтида малакали иссиқлик техникларининг етишмаётганлигидир.

Шунга қарамай 1989 йилнинг мартига қадар 4-иссиқлик марказидан София проспектигача (иссиқлик марказидан 4-йўналиш), София проспектидан Ниёзов кўчаси бўйлаб Энгельс кўчасигача, Беруний кўчасидан Ҳасанов кўчасигача иссиқлик трассалари, 1-иссиқлик марказидан М. Горький кўчасигача бўлган йўналиш реконструкцияси ва Ҳасанов кўчасидан Сағбон кўчаси бўйлаб уйсозлик комбинатигача иссиқлик трассасига доир лойиҳа-смета ҳужжатларининг топширилиши иложини топиш лозим.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги ва «ТашНИИПИгенплан» ана шу лойиҳаларнинг бажарилишини таъминлашлари лозим. Тошкент ёнилғи-энергетика комплекси ўзининг ягона, республика пойтахти иссиқлик таъминотини истиқболли ривожлантириш хизматига эга бўлиши керак. Шаҳарнинг мутаносиб ривожланиши манфаатлари йўлида идоравий манфаатлар таъсирига барҳам бериш, иссиқлик манбалари, магистраль ва тақсимловчи иссиқлик тармоқларини ривожлантириш масалалари ўз вақтида, яхшироғи вақтдан ўзиб ҳал этилиши лозим. «Таштеплосеть» ва «Теплокоммунэнерго» хизматларини бирлаштириш ҳисобига идоралардан ташқари истиқболли ривожланиш хизматини ташкил этиш вақти етилди. Энди навбат Энергетика ва электрлаштириш министрлигида қолди.

Аввалги беш йилликлар мобайнида ёнилғи-энергетика комплексини ривожлантиришда қолоқликка йўл қўйилган эди. Бунинг натижасида шаҳримизда иссиқлик муқим етказиб берилмайдиган зоналар вужудга келди, кунлар қаттиқ совиган, газ таъминоти чекланган ва гидравлик режим бузилган ҳолларда ана шу ерларга иссиқлик етказиб берилишида узилишлар бўлиб туради. Вазифамиз ҳар бир навбатдаги иситиш мавсумига тайёргарлик вақтида ана шундай нуқсонларга барҳам беришдан иборат.

«Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмасида тақсимловчи иссиқлик тармоқлари фаолиятининг пухталигини ошириш, эскирган қувурларни янгилаш программасини изчил ошириб бажариш, истеъмолчиларга иссиқликни муқим етказиб берилишини таъминлаш, тармоқларнинг шикастланиш ҳолларини камайтириш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Аммо шаҳарнинг аксарият иссиқлик манбалари бўйича ҳисоб-китобдаги гидравлик режим таъминланмаган, системада югурувчи сув сарфи ошириб кўрсатилган, қайтаётган сувнинг ҳарорати ҳисоб-китоб белгиларидан бирмунча юқори. Буларнинг ҳаммаси бирлашма улгуржи сотувчи — иссиқлик етказиб берувчи сифатида ўз вазифасини тўла бажармаётганлигидан далолат беради. Шаҳар уй-жой бошқармасининг барча бўлинмалари, уй-жой биноларининг бошқа эгалари, шаҳар халқ маорифи бўлими, соғлиқни сақлаш бўлими, ўз вақтида системалар юз фоиз ювиб чиқилди, деб ҳисобот бердилар. Аммо бу тадбир юзаки, ҳисобот учун амалга оширилганга ўхшайди.

Ҳаёт иссиқлик узелларидан фойдаланишни яхшилаш, ҳисоб-китоб бўйича торайтирувчи қурилмалар тайёрлаб ўрнатиш, шу билан бирга ҳисоб-китобдаги гидравлик режимга риоя қилинишни учун масъулиятни истеъмолчилар олдида иссиқлик таъминоти, сув сарфи ва ундан фойдаланиш ҳовли параметрларига риоя қилинишни учун жавобгар ташкилот сифатида «Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси зиммасига юклашни тақозо этмоқда.

Шаҳар тегишли ваколатлар берилиши билан бирга, қайси идорага мансуб эканлигидан қатъий назар, барча истеъмолчиларни пухта иссиқлик билан таъминлаш масъулияти ҳам юкланган иссиқлик тармоқлари ва кичик қозонхоналарнинг ягона хўжайинига эга бўлиши керак.

«Таштеплокоммунэнерго» бирлашмасининг фаолиятини шаҳар ижроия комитетининг марказлашган усулда иссиқлик билан таъминлаш масалаларида бош мувофиқлаштирувчи ташкилоти сифатида таҳлил этар эканмиз, бирлашма ўз олдига қўйилган талабларга ҳали тўла жавоб бермайди, деб тан олиш лозим. Унинг ишида сифат жиҳатидан туб ўзгариш содир бўлгани йўқ. Бирлашма мутахассислари уйлардаги якка иссиқлик пунктларидан воз кечиб, микрорайонларни марказий иссиқлик пунктидан таъминлашдек ҳақиқий прогрессив ечими жорий этилишини чин кўнгилдан ёқлайдилар. Аммо янги микрорайонларни лойиҳалаш ва қуриш—эскича, якка ертўла иссиқлик пунктлари асосида олиб борилмоқда. Албатта самара, иссиқликни аҳолига етказиб бериш уй-жойлардан фойдаланиш бўлинмалари ходимларига боғлиқ. Ижроия комитетнинг энг кўп сонли ташкилоти — шаҳар уй-жой бошқармаси тўғрисида нималар деса бўлади? Сабр косаси тўлган аҳоли турли идораларга кўплаб йўллаётган шикоятлар унинг фаолиятига баҳо бериб турибди. Мазкур қониқарсиз баҳонинг сабабларидан бири 10 минг ходимнинг 2250 нафарини маъмурий ва инженер-техник ходимлар ташкил этишидир. Бир тасаввур қилиб кўринг-а, ҳар 3—4 ишчи ёки фаррошга — бир бошлиқ. Қайта қуришни айнан шу ердан бошлаш керак. Бу йўналишда дастлабки қадамлар қўйилди. Ҳозирча уй-жойлардан фойдаланиш бирлашмалари ва бошқармаларини йириклаштириш, автомобиль транспортини ягона автомобиль хўжалигида марказлаштириш, оилавий пудратнинг муваффақиятлари ҳақида гапиришга ҳали эрта. Шундай ишлар олиб борилияпти. Шу билан бирга уй-жойлар капитал ремонти ҳажмини кенгайтириш, сифатини яхшилаш ишлари олиб борилмоқда. Актив қатнашчиларининг яна бир масала юзасидан фикрини билишни истардик. Ҳозир тажрибада сайланма капитал ремонт деган ибора бор. Буни тахминан шундай тасаввур этса бўлади: бир уйда барча квартира ва подъездларни оқлаб бўяшади. Айрим квартираларда қайта линолеум ётқизишади, унитаз алмаштиришади, раковиналарни, яна қандайдир мутлақо тушуниб бўлмайдиган принципга амал қилиб трубаларнинг айрим қисмларини ўзгартиришади. Шу йўл билан 20 миллион сўм сочиб юборилади-ю, қониқиш ўрнига минглаб норозиликларни вужудга келтиради. Ана шу 20 миллион сўм пулни томларни, жамоат фойдаланиш жойларини, яъни ертўлаларни ва подъездларни, энг асосийси иссиқ ва совуқ сув, иссиқлик трубаларини юз процент ўзгартиришга сарфланса, яхши бўлмасмиди. Квартиралар ичини ремонт қилишни эса квартира эгалари зиммасига юкласа бўлади. Албатта, бунда уруш инвалидлари ва қатнашчилари, кам таъминланган оилалар эҳтиёжини синчиклаб ҳисобга олиш керак бўлади.

Пойтахтнинг электр таъминоти билан боғлиқ муаммолари ҳам оз эмас. Кабель линияларини реконструкция қилиш бўйича мураккаб вазият вужудга келган. Сабаби норматив хизмат муддати 25—30 йил бўлгани ҳолда айрим кабеллар 40 йилдан зиёдроқ вақтдан бери эксплуатация қилинаяпти. Трансформатор пунктларининг йўқлиги сабабли трансформаторлар зўриқиш билан ишлаяпти, натижада шаҳарнинг ривожланаётган районларида, айниқса якка тартибдаги қурилишлар зоналарида электр таъминоти яхши эмас.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги 1989 йилдан бошлаб камида 100 километр узунликда кабель маҳсулотларини ажратиш, ҳар йили 20 та трансформатор пунктлари ўрнатилиши зарурлигини кўзда тутиши керак.

Катта электр энергетика объектларини ривожлантириш социал соҳа тараққиётидан ортда қолмоқда. Масалан, шу кунгача 220 киловольт қувватга эга бўлган «Спутник», «Навоий» подстанциялари, 110 киловольт қувватга эга бўлган «Қизил шарқ», «Сергели», «Шаҳар ички Шумилов», «Калинин» подстанциялари қурилиши лозим эди. Аммо уларни қуришга ҳали киришилгани ҳам йўқ. Ваҳоланки, электр қувватига эҳтиёж ниҳоятда кескин бўлиб турибди. Шаҳар электр тармоқлари корхонасининг авария-тиклаш хизмати ниҳоятда кам қувватли. Оператив ремонт автомашиналарининг сурункали етишмаслиги, сунъий бензин тақчиллиги, моддий ресурсларнинг етарли эмаслиги таъминловчиларга қайта тиклаш ишларини оператив равишда бажариш имконини бермаяпти. Шаҳар Совети ижроия комитети мавжуд низомларга қарамай, резервларни излаиб, корхонага техника ажратмоқда. Агар Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети билан республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг куч-ғайрати бирлаштирилганда, тошкентликлар учун қиш ҳеч ташвишсиз кечарди. Энергетика ва электрлаштириш министрлиги мазкур таклифни кўриб чиқаётганда шаҳар ичидаги Тошкент область электр тармоқлари корхонасига қарашли подстанцияларни барча асосий фондлари билан биргаликда Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси ихтиёрига ўтказиш масаласини ҳам кўриб чиқишини истар эдик.

9 ва 10-иссиқлик марказларини сув билан узлуксиз таъминлаш борасида ҳам тиғиз вазият вужудга келган. Сабаби, улар фақат бир манбадан — ҳалқа йўл бўйлаб ўтган сув қувуридан таъминланадилар.

«Водоканал» трестининг эксплуатация хизмати мазкур иссиқлик марказларини сув билан таъминлаш мақсадида ўтган қиш бўйи ана шу қозонхоналар районида навбатчи бригадаларни ушлашга мажбур бўлди. Қибрай водопровод иншоотларида ўн бир марта узилиш содир бўлди. Бу шаҳарнинг энг йирик сув ости манбаини эксплуатация қилишда муайян қийинчиликларни вужудга келтирди.

Д-1000-1200 миллиметр диаметрдаги ҳалқа сув қувурининг иккинчи навбатини лойиҳалаштириш ва унинг учун трасса танлашга зудлик билан киришиш лозим. Унинг ишга туширилиши 9 ва 10-иссиқлик марказларини сув билан икки мустақил манбадан узлуксиз таъминлаш имконини беради.

Қибрай ер ости сув манбасини электр билан муқим таъминлаш учун ана шу районда жойлашган заводлар ҳавога чангсимон чиқиндилар чиқариб ташланишини чеклаш юзасидан зарур чораларни кўришлари керак бўлади. Биз бу борада Гидрометеорология ва табиат муҳитини назорат қилиш бошқармасидан (Н. Н. Аксарин) ёрдам кутамиз.

Бир неча оғиз сўз «Ташгаз» бирлашмасининг фаолияти тўғрисида. Умуман, ўтган ойларда ана шу шаҳар ташкилоти адресига аҳолидан ҳам, саноат ва коммунал-маиший корхоналардан ҳам шикоят ва эътирозлар олингани йўқ. Вазифалар аниқ қўйилганлиги, уларнинг 1987—1988 йиллар қиш мавсумига тайёргарлик жараёнида ҳал этилганлиги ана шунга хизмат қилди.

Аммо февраль ойида кунларнинг совуқ келганлиги бирлашманинг инженерлик тафаккурини ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам газни муқим етказиб беришдаги нуқсонларни бартараф этишга қаратиш зарурлигини кўрсатди.

«Ташгаз» бирлашмасининг коллективи газ хўжалигидан фойдаланишнинг хавфсизлигига, пойтахтнинг эски шаҳар қисмини газлаштиришга алоҳида эътибор бериши лозим.

«Главташпассавтотранс» ва трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси 1987—1988 йиллар қиш шароитида транспортларни фойдаланишга тайёрлаш борасида муайян ишларни амалга оширдилар. Натижада шаҳар маршрутларига планда кўрсатилган миқдорда автобус, трамвай ва троллейбуслар чиқариб турилди.

Кўрилган чораларга қарамай, пассажир транспорти ишини ташкил этишда узилишлар бўлиб турди, ҳаракатдаги составнинг қатнов мунтазамлигида камчиликлар бўлди.

«Главташпассавтотранс» томонидан қатор диспетчерлик станциялари қиш шароитида ишлашга тайёрланмаган эди. Бу айниқса Аэропорт, 16-шаҳар касалхонаси, «Сельмаш» автостанцияларида автобуслар ҳаракатини ташкил этишда қийинчиликлар вужудга келтирди. 1, 2, 8-автобус паркларида, 2519-автоколоннада тўла ҳажмда антифриз, автобуслар пневматик системаси учун техник спирт етарли ҳажмда ғамланмаган экан. Шу сабабли уларнинг аксарият қисми маршрутдан паркка муддатидан илгари қайтишга мажбур бўлган.

Йўл ва кўчаларнинг қониқарсиз аҳволдалиги сабабли ҳайдовчилар шаҳар транспортини эксплуатация қилишда муайян қийинчиликларга дуч келдилар.

Келгуси қишга тайёргарлик программаси бўйича ободонлаштириш Бош бошқармаси шаънига ҳам жиддий эътирозлар бор. Ўйлаймизки, бошқарма ўз кенгашида қишга тайёргарлик борасидаги ишларнинг ҳажми ва ана шу ишларни бошлаш муддатлари масаласини кўриб чиқса тўғри бўлади.

Халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш муассасалари, ташкилотлари қиш мавсумини фавқулодда ҳодисаларсиз якунладилар. Аммо бунга ана шу бўлинмалар ва уларнинг қарамоғидаги ташкилот раҳбарларининг куч-ғайратига нисбатан қишнинг иссиқ келганлиги кўпроқ хизмат қилди.

Ўтган иситиш мавсуми бошланиши арафасида қишга ўз вақтида тайёргарлик кўриш барбод этилганлиги муносабати билан соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи объектларида ноқулай вазият вужудга келди. Бош бошқармаларнинг раҳбарлари ва район Советлари ижроия комитетлари раисларининг мазкур соҳага мутасадди ўринбосарлари мунтазам назорат ўрнатмаганликлари сабабли ана шундай аҳвол вужудга келганлигини таъкидлаб ўтиш лозим. Чилонзор районидаги 16 (М. И. Исмоилова), 24 (Б. Ю. Мирхўжаева) поликлиникалар иситиш мавсумига қониқарсиз тайёрландилар. 473-болалар боғчасининг мудири М. Салимова Чилонзор район халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари И. И. Исомов раҳнамолигида объектнинг тайёрлиги тўғрисида нотўғри ахборот берган.

Собир Раҳимов районидаги 1-интернатда (собиқ бош врачи М. Х. Халилов, янгиси — В. С. Пак) бинонинг капитал ремонти шу қадар чўзилиб кетдики, шаҳар ижроия комитети ва унинг бўлинмалари фаол, ғайратли ёрдами туфайлигина унинг айрим корпусларини иссиқлик таъминотига улаш мумкин бўлди. Собир Раҳимов район ижроия комитети раисининг ўринбосари О. Р. Карапетов ва социал таъминот бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Т. Х. Рихсихўжаев зарур назорат ўрнатмаганликлари ана шундай оқибатларга олиб келди. Шу районидаги 289-болалар боғчаси (Т. Г. Михайленко), Киров районидаги 17-болалар кўп профилли касалхонаси (К. М. Зокиров), Куйбишев районидаги 382-болалар боғчаси (В. Д. Скичко), Ҳамза районидаги 425-болалар боғчаси (Р. А. Егай) ҳам қишга тайёрланмаган эди. Натижада айрим ташкилотларни жалб этган ҳолда, маълум куч-ғайрат сарфланганидан кейингина мактабгача ва даволаш-профилактика муассасаларини, мактабларни иссиқлик билан таъминлаш имкони вужудга келди. Умумий овқатланиш ва савдо Бош бошқармаларининг мева-сабзавот маҳсулотларини ғамлаш ва сақлаш борасидаги иши тўғрисида ҳам тўхталиб ўтиш зарур. Картошкани харид қилиш, сабзавотларни тузлаш ва ҳоказо ишлар етарли миқдорда амалга оширилмаганлиги яққол кўриниб турибди. Бу ҳам ана шу бошқармаларнинг раҳбарлари (М. З. Усмонов, Ғ. Ҳ. Мансуров) назоратни бўшаштириб юборганликларидан далолат беради.

Хулоса қилиб докладчи ўтган йилнинг сентябрида, худди шундай актив йиғилишида 1987—1988 йиллар иситиш мавсумига 23 кун қолганлиги, 1988—89 йиллар қишига тайёргарлик кўриш вақти бошланганлиги ҳақида гапирилганлигини эслатиб ўтди. Афсуски, бундан ҳамма тегишли хулоса чиқариб олгани йўқ. Халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш, социал таъминот объектлари бўйича лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш яна барбод этилди. 1989 йил учун моддий ресурсларга буюртмалар бериш кампанияси кечириб бўлмас даражада сусткашлик билан бораяпти.

Фақат қишнинг ўзигина мавсумий характерга эга эканлигини, унга тайёргарлик эса кундалик, бутун йил бўйи давом этадиган тиғиз иш эканлигини, хўжаликларни совуқ кунларга тайёрлашнинг узоқ муддатли, айтайлик икки-уч йилга мўлжалланган программаларини ишлаб чиқишга киришиш лозимлигини яхши тушуниб олиш лозим.

* * *

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети соғлиқни сақлаш Бош бошқармасининг бошлиғи, Тошкент шаҳар Советининг депутати В. П. Русинов нутқидан:

— Докладда айтиб ўтилганидек, қишга тайёргарлик кўришда биноларни сифатли ремонт қилиш муҳим аҳамиятга эга. Аммо «Ташремстрой» тресті ҳамон илгаригидек район соғлиқни сақлаш бўлимлари биланми, ёки шаҳар соғлиқни сақлаш бошқармаси биланми шартнома тузишни ўйлаб ётибди. Соғлиқни сақлаш объектлари бўйича қурилиш-монтаж ишларида 3 миллион 200 минг сўмни ўзлаштириш планлаштирилган.

Барча объектлар ремонтдан чиқарилишига ишонч йўқ. Бунинг устига ўтган йилдан 38 объект қолиб кетган. Шу объектларнигина ремонт қилишга улгуришади деб ўйлайман.

Энди иш сифати ҳақида. Ўтган йили ремонт қилинган объектларни ёпиб, қайтадан ремонтни бошлаб юборса ҳам бўлади. Бутун масъулиятни ўзгалар зиммасига юклаш тўғри бўлмайди, кўпгина камчиликларда бизнинг ҳам айбимиз бор.

Биз соғлиқни сақлаш соҳасидаги кенг кўламли қурилишлар ҳақида гапираяпмиз. Аммо шу билан бирга ўзимизнинг мавжуд базамизни ҳам сақлаб қолиш лозим. Бунинг учун эса талайгина куч-ғайрат ва маблағ керак. Чораси— резервлардан фойдаланиш зарур. Масалан, Собир Раҳимов районида «Қурувчи» кооперативи ташкил этилган. Ана шу кооператив билан шартнома туздик. Тўғри, бу бироз қимматроқ, аммо ишларнинг тез ва сифатли бажарилишига, ана шу объектларга 3-4 йил қўл теккизилмаслигига кафолат бўлади. Бундан ташқари республика Соғлиқни сақлаш министрлигида лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрловчи кооператив ташкил этилган. У билан ҳам шартномалар тузамиз. Буларнинг ҳаммаси ёрдам беради, аммо мушкулни осон қилмайди. Шунинг учун соғлиқни сақлаш объектларига бирор лойиҳа ташкилотини бириктириб қўйиш лозим. Шунда биз ҳужжатларни ҳозир Соғлиқни сақлаш министрлигининг лойиҳа-инструкторлик бюросидан олаётганимиздек бир йилдан кейин эмас, белгиланган вақтда оламиз, турли идораларга қатнаб тиланчилик қилиб юрмаймиз.

Акмал Икромов районидаги 26-квартал, 15-уйда истиқомат қилувчи А. А. Акимова нутқидан:

— Уй-жой фондини куз-қиш мавсумига тайёрлаш чиндан ҳам катта муаммо бўлиб қолаяпти. Ҳамма уйларда камчиликлар бир хил. Ҳаммага таниш бир вазиятни тасвирлаб ўтаман: уй совуқ, аҳолининг талаби билан авария бригадаси келиб ертўладаги тешикни ямайди. Бир-икки ҳафтага иссиқликни кўпайтириб қўйишади. Кўп ўтмай қувур яна тешилади. Ремонтчилар яна келиб қувурнинг у ер бу ерини ямашади, латта-путта билан боғлашади, елимлашади. Кўп ўтмай аҳвол яна такрорланади. Ертўлани ҳамиша сув босиб ётади, у ердан буғ чиқади, квартираларда эса совуқ, аҳоли шамоллаяпти.

Давлатга қайси бири арзонга тушади: ишдан чиққан барча қувурларни янгилашми, ёки мунтазам эскиларини ямашми? Шундай қилиб уй-жой фондининг хизмат муддати қисқаради.

Капитал ремонт чоғида моддий ресурсларни квартира ва подъездларни оқлаб-бўяшга эмас, ана шу муҳим соҳага сарфлаш яхши эмасми? Квартиралар ва подъездлар ташвишини эса биз ўзимиз кўришимиз мумкин.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети уй-жой бошқармасининг бошлиғи Т. Ф. Крушельницкий нутқидан:

— Шаҳарда аянчли аҳволдаги қарийб 1,5 мингта уй бор. Ваҳоланки, биз ҳар йили 300—350 та уйни ремонт қиламиз, бу ҳам планни барча кўрсаткичлар бўйича бажарсак.

Жорий ремонтга бугунги кунда тахминан 10 миллион сўм ажратишяпти. Ваҳоланки, тежаб ҳисоблаганда ҳам 17 миллион сўм керак. Ҳаммасини қўшиб ҳисобласак, уй хўжалигидан фойдаланиш учун жами 13 миллион сўм етишмайди. Бугунги кунда бизда уйларга хизмат кўрсатувчи 3000 га яқин ишчи етишмайди, иш ҳақи фонди 3,5 миллион сўм кам. Ҳозирча бу масалалар сусткашлик билан ҳал этиляпти.

Ўтган йили капитал ремонт бўйича план бажарилишига 2 миллион 250 минг сўм етмади. Бу йил ҳам аҳвол яхши эмас. Моддий базанинг йўқлиги вужудга келган вазиятнинг сабабларидан биридир. 1990 йилгача капитал қурилиши Бош бошқармаси ташкилотларимиз учун 8 база қуриши лозим, шу ҳақда қарор қабул қилинганига бир йил ўтган бўлишига қарамай ҳали ишга киришилгани йўқ. Лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз кучимиз билан тайёрлашимизга тўғри келди, аммо бунга ҳам ресурслар етишмаяпти. Кўриниб турибдики, капитал ремонти бўйича план имкониятларимиздан жадалроқ ошиб бораяпти.

Қайта қуриш давомида янги «Ташжилремонт» тресті ташкил этилди. У ўз куч-ғайратини ҳам жорий, ҳам капитал ремонтга қаратди. Моддий ресурсларни марказлаштириш учун ишлаб чиқариш-техника комплектацияси бошқармаси, махсус автобаза ташкил этилди, бригада ва оила пудратини ривожлантиряпмиз. Буларнинг ҳаммаси куз-қиш мавсумига уй-жойларни тайёрлашда ёрдам беради, аммо ресурслар билан таъминлаш масаласини кун тартибидан олиб ташламайди.

«Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси I-эксплуатация энергорайони слесари Ю. Д. Косарев нутқидан:

— Бригадамиз куну-тун, баъзан оғир жисмоний куч талаб этувчи шароитларда ишлайди. Аммо авария ҳолатини бартараф этганимиздан сўнг кийимларимизни қуритиш, исиниб олишимиз учун шароит йўқ. Энергорайонлар асосан мослаштирилмаган хоналарда жойлашган. Бизни ҳадемай янги, яхши иморатлар қурила бошланади, деб ишонтиришади, аммо уларнинг қачон қурилиши маълум эмас. Биз меҳнат қобилияти, одамлар соғлиғини муҳофаза этишимиз учун, техникани жойлаштириш учун ҳар бир районда мос иморат топса бўлади, деб ўйлаймиз. Қишга тайёргарлик жараёнида масалан, иссиқлик узелларининг эксплуатациясида уй-жойлардан фойдаланиш участкалари нималарга жавоб беради-ю, энергорайон нималарга жавоб беради — аниқлик киритиш муҳим. Иссиқлик таъминоти пухта бўлишини таъминлаш учун содда қилиб айтганда бегона кишиларнинг ертўлаларга тушишига йўл қўймаслик зарур.

2-троллейбус депоси ҳайдовчиси П. П. Петров нутқидан:

— Қишга тайёргарлик бизда яхши йўлга қўйилган, айбимиз билан пассажирларни ташишда узилиш деярли бўлмади. Шундай бўлса ҳам ишимизга йўлларнинг ва сел канализацияларининг ёмон аҳволи таъсир этмоқда. Йўлларнинг носозлиги туфайли ўтган қишда ҳаракатдаги составнинг қарийб 10 проценти ишдан чиқди. Уларни ремонт қилиш учун ҳайдовчиларга пулни ўз ҳамёнларидан тўлашга тўғри келди, қисман хўжалик ҳисоби шуни тақозо этади. Йўл хўжалиги аҳволини яхшилаш масаласи кўпгина йиғилиш ва активларда кўтарилишига қарамай, ҳал этилмаяпти.

Ички муаммоларимиз хусусида тўхталиб, биз ҳаракат интервалларини қисқартириб, линияга кўпроқ троллейбусларни чиқариб, пассажирларга хизмат кўрсатиш савиясини оширишимиз мумкин, аммо маблағ етишмайди. Чунки ҳар бир қўшимча троллейбус ремонтчи ва ҳайдовчиларга қўшимча маош тўлаш, симларни, изларни ўз вақтида ремонт қилиш лозим, деган гап. Биздан пассажирлар ҳам, раҳбарлар ҳам юксак даражада талаб қилишади, аммо биз ҳам ёрдамга муҳтожмиз.

Акмал Икромов район газ хизматининг контролёри, Тошкент шаҳар Советининг депутати М. В. Тошпўлатова нутқидан:

— Шак-шубҳасиз, келгуси қишга илгариги камчиликларни ҳисобга олган ҳолда тайёрланиш лозим. Иш самараси умуман ҳар бир коллектив аъзосининг, ҳар бир шерикнинг виждони ва масъулиятига боғлиқ. Ўз фикримни тушунтириб бераман. Ер ости металл коммуникацияларини электр-химиявий занглашдан комплекс муҳофаза қилиш шаҳарда муҳим муаммо бўлиб турибди. Бугунги кунда газ қувурларининг 30 проценти, бошқа коммуникацияларнинг бундан ҳам кам қисми муҳофаза этилган. Уларнинг ҳаммаси занглаб бораяпти. Бу ўнглаб бўлмайдиган оқибатларга олиб келиши мумкин. 1-уйсозлик комбинати, 4-трест каби кўпгина қурилиш ташкилотлари электр-химиявий муҳофаза жиҳозлари бўлган объектлар қурилишини қониқарсиз олиб боришяпти, трамвай йўллари қурилиш нормалари ва қоидалари бузилган ҳолда ётқизиляпти.

Мазкур масалаларда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ёрдами керак?

Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси пухталик хизматининг бошлиғи Т. Б. Шамраевская нутқидан:

— Ўтган йили биз электр тармоқлари реконструкцияси, қурилиши ва профилактикаси бўйича катта ишларни амалга оширдик. Интизом мустаҳкамланди, кадрлар қўнимсизлиги камайди. Аммо аниқ ишлаш учун бу ҳали етарли эмас. Электр тармоқларини ривожлантириш ва реконструкция қилишнинг истиқболли схемаси йўқлиги тўсиқ бўлаётган асосий сабаблардан биридир. Янги объектларни улаш учун бериладиган техник шартлар хом тайёрланади, материаллар ва давлат маблағлари рационал сарфланмайди. Қувватлар тақчиллигини тўлдириш имкони бўлмаяпти.

Энди кабель хўжалиги тўғрисида. Кабелларнинг хизмат муддати 25—30 йилга мўлжалланган. Бизда эса 600 километрдан зиёд кабель 40 йил ва ундан кўп хизмат қилаяпти, 370 километр кабель техник жиҳатдан қониқарсиз аҳволда. Реконструкция қилиш учун эса материаллар йўқ. На Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, на шаҳар ижроия комитети бу масалаларни ҳал этишни истамаяпти, коммунал инженерлик тармоқларини маҳаллий Советларга ўтказиш муаммоси ҳал этилмаяпти.

Корхоналаримизнинг, айниқса, оператив техниканинг жойлашуви, шарт-шароитлари эътирозларга сабаб бўлмоқда. 98 автомобиль транспортидан ярми 15 йилдан бери, баъзилари 20 йилдан бери хизмат қилаяпти.

Юнусободнинг 11-кварталидаги 57-уй комитетининг раиси О. Н. Логачева нутқидан:

— Уй-жой фонди капитал ремонти тўғрисидаги суҳбатни давом эттириб айтишим керакки, ана шу ишларни объектив смета тузишдан бошлаш лозим. Иккинчи масала — моддий ресурслар билан таъминлашдир. Уларни умумқурилиш ишларига сарфлашнинг ҳожати йўқ, деб ҳисоблайман. Яхшиси жамоат жойларидаги инженерлик жиҳозларини ўз вақтида ўзгартириш керак. Аммо шу билан бирга кам таъминланган оилалар, пенсионерларнинг ҳам эҳтиёжини инобатга олиш лозим.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитети раисининг ўринбосари О. Г. Пшеничний нутқидан:

— Сўзга чиққанларнинг барчаси моддий ресурслар масаласи устида тўхталишди. Бу тасодифий эмас. Айтиш мумкинки, умуман халқ хўжалиги бўйича моддий техника ресурсларига эҳтиёж мувофиқлаштирилмаган. 1988 йилда бизга республика бўйича ўрмон материалларининг қарийб 12—13 процентини, металл маҳсулотларининг қарийб 13 процентини, цементнинг 15 процентини эҳтиёжга нисбатан қисқартириш топшириғи берилган. Ҳозир қурилиш материалларини ишлаб чиқарувчи корхоналар тармоғини кенгайтириш чоралари кўриляпти. Улар учун йилига 850 миллион сўмлик ускуналар керак бўлади, фондимизда эса 300 миллион сўм бор. Шунинг учун мавжуд резервларни излаш, уларни ишга тушириш, тўлароқ фойдаланиш лозим.

«Таштеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси 1-энергорайонининг бошлиғи Р. Я. Гринберг нутқидан:

— Ҳозир аҳолини иссиқлик билан таъминлашда идоравий манфаатлар катта тўсиқ бўлаяпти. Иссиқлик манбаидан иссиқлик узелигача барча хўжаликларни ўзида бирлаштирган, муайян ҳуқуқ ва мажбуриятларга эга ягона ташкилот бўлиши лозим.

Қишга тайёргарлик вақтида амалий ишлар ўрнига қоғозбозлик билан шуғулланувчи хўжаликларнинг раҳбарларидан жиддийроқ талаб қилиш лозим.

Докладда иссиқлик узеллари эксплуатациясини энергорайонларга ўтказиш тўғрисида гапирилди. Аммо бунинг учун вакилларимизнинг янги иссиқлик узелларини қурувчилардан қабул қилиб олинишида иштирок этишни қонунлаштириш зарур бўлади.

Чилонзор район уй-жойлардан фойдаланиш тресті 1-уй-жойлардан фойдаланиш участкаси слесарь-сантехникларининг бригадири Н. И. Присяжний нутқидан:

— Шаҳар уй-жой ташкилотларида ҳозир қайта қуриш кетаяпти, бригада усули жорий этилиб, ходимларнинг моддий манфаатдорлиги ошириляпти. Аммо уй-жойлардан самарали фойдаланиш учун барча манфаатдор ташкилотларнинг куч-ғайратини бирлаштириш, такрор айтаман эҳтиёт қисмлар, жумладан, тўсиқ арматуралари масаласини ҳал этиш лозим.

Муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Олий ўқув юртларининг истиқболи

Қандай қилиб ғоявий чиниққан, ижодий фаол мутахассислар тарбиялашни яхшилаш, олий ўқув юртлари ҳамда техникумлар фаолиятини янада такомиллаштириш, уларнинг таълим, фан ва маданиятнинг маркази сифатидаги ролини ошириш мумкин! Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетида пойтахт олий ва ўрта махсус ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари билан бўлиб ўтган учрашувда шу масалалар муҳокама этилди.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин учрашувда таъкидлаб ўтганидек, КПСС Марказий Комитетининг февраль 1988 йил Пленуми ўрта ва олий мактабни қайта қуриш борасида катта вазифаларни қўйди. Тошкент шаҳар партия комитетининг бўлажак пленумида ёшларга таълим ва тарбия беришда янги сифатларга эришишга, кадрлар тайёрлаш ва малакасини оширишга, социал-иқтисодий ва фан-техника тараққиётида уларнинг ролини оширишни таъминлашга қаратилган ана шу вазифалар муҳокама қилинади. Лекин унинг арафасида ўқув юртларини тўлқинлантираётган, ўқув-тарбия жараёнини такомиллаштиришда, демократия чуқурлашиб бораётган эртанги кун шароитида яшаши ва ҳаракат қилиши лозим бўлган мутахассисларни тайёрлашда уларга халақит бераётган муаммолар юзасидан амалий, конструктив таклифларни эшитишни истардик. Афсуски, ҳозир ҳам учраб турадиган ва ҳали таг-томири билан қўпориб ташланмаган, турғунлик ва салбий кўринишлар кадрларни сифатли тайёрлашда ўз изини қолдирган. Бугунги кунда эса медицина, инженерлик корпуси соҳасида мутахассислар тайёрлаш сифатини кўп жиҳатдан яхшилашга эришиш муҳимдир. Яхши архитекторлар, бинокорлар, енгил саноат мутахассислари, дизайнерлар, ўқитувчилар етишмаётганлиги сезилиб турибди. Улар оммага юксак маданият етказган бўлардилар. Тошкент — мамлакатнинг йирик шаҳарларидан бири. Бизда 18 олий, 39 ўрта махсус ўқув юрти мавжуд. Уларнинг коллективлари бутун куч-ғайратларини ва билимларини партия томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга, қайта қуриш ишига қўшадиган ҳиссаларини оширишга сафарбар этишлари лозим.

Р. Х. НАБИУЛИН, Тошкент Давлат университети партия комитетининг секретари:

— Кадрлар тайёрлашни такомиллаштиришга қўшадиган ҳиссамиз ўсиб бориши лозимлиги шубҳасиздир. Бироқ қўйилган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун ана шу ишда халақит бераётган сабабларни бартараф этиш тўғрисида ўйлаб кўришимиз лозим. Шулардан бири, фақат университет учунгина характерли бўлиб қолмай, балки бошқа олий ўқув юртлари учун ҳам характерли бўлгани — бу мутахассисларни аниқ кўрсатилган жойга тақсимлашни белгилашдир. Бироқ бу ҳозирча мавжуд эмас ва биз битириб чиққанлар қаерда ишлаётганлигини билиш учун баъзан йиллаб излаймиз. Демак кадрлар тайёрлашни планлаштириш масалаларини такомиллаштириш, улар эртанги кунда халқ хўжалигининг қайси тармоқлари учун талаб этилишини аниқ белгилаб олиш зарур. Бугунги кунда эса нима бўляпти дерсиз: миллий мактабларнинг рус тили ва адабиёти ўқитувчиларини биз билан рус тили ва адабиёти институти, чет тиллар институти тайёрлайди. Бу зарурми? Университет маълумотига эга бўлган битириб чиқувчилар олий ўқув юртларида ўқитувчилик ишига эмас, балки мактабларга бораётганлиги тўғрими? Ҳа, бу ерда ҳам улар учун ҳамиша жой топилмайди. Демак бу масала ҳам батафсил ўрганишни, мутахассисларга бўлган зарур эҳтиёжларни ҳисобга олган ҳолда планлаштиришни тақозо этади.

КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленумида ўқув юртларининг моддий базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, ўқитувчиларнинг турмуш шарт-шароитларини яхшилаш зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Бироқ, ўқитувчилар тўғрисида гапириш у ёқда турсин, минглаб студентлар яшайдиган Студентлар шаҳарчасида савдо маркази, спорт комплекси йўқ бўлган бир шароитда нимани яхшилаш тўғрисида гапиришимиз мумкин. Оддий спорт иншоотлари эса метро қурилиши муносабати билан бузиб юборилди. Уй-жой муаммоси ҳам ҳал этилмаяпти. Масалан, университетда 300 дан зиёд киши навбатда турибди. Беш-саккиз йил мобайнида бизга бирон бир квартира ажратилгани йўқ. Биз бу масалани ҳал этишни бир томондан олий ўқув юртига пай асосида қурилишда қатнашишга рухсат этишда, иккинчи томондан эса илмий ечимларни ишлаб чиқаришда қатнашаётган ўқитувчиларга улар иш олиб бораётган ўша коллективдаги имтиёзлардан фойдаланиш ҳуқуқини беришда деб биламиз.

Ю. И. КАПЛУН, Низомий номидаги Тошкент педагогика институтининг проректори:

— Студентларнинг ҳордиқ чиқариши масаласида тўхталиб ўтишни истардим. Бу муайян аҳамиятга эга бўлган иш. Лекин шаҳримизда шу пайтгача Студентлар уйи йўқ. Ёшлар бу масалани бир неча бор кўтариб чиқишган. Бизда ижодий союзлар, театрлар билан узвий ижодий алоқалар йўқ. Натижада биз маъмурий тартибда студентларни спектаклларга тушишга мажбур қилаяпмиз. Агар маданият ходимлари тез-тез олий ўқув юртларида бўлиб, ўз санъатларини тарғиб қилиб борганларида иш бошқача бўлишига ишончим комил.

Биз олий ўқув юртлариаро хўжалик ҳисоби корхонасига муҳтожмиз. Бу корхона ҳар бир институтда кўплаб тўпланиб қолган ўқув-лаборатория асбоб-ускуналарини ремонт қилиш имконини берарди. Қайта қуриш ўқув жараёнини жиддий методик таъминлашни тақозо этади. Бироқ зарур бўлган асбоб-ускуналарни қаердан олиш мумкин? Волгоградликларнинг тажрибаси кўрсатиб турибдики, саноат ярмаркаларини ташкил этиш институтларга саноат корхоналари учун эндиликда зарур бўлмай қолган асбоб-ускуналарни сотиб олиш имкониятини берган бўлар эди. Олий ўқув юртлари учун марказлаштирилган тарзда методик адабиётларни нашр этиш тўғрисида ҳам ўйлаб кўриш зарур. Биз ҳозир полиграфия базаси йўқлиги учун бунга ўткир эҳтиёж сезаяпмиз.

А. ИСМАТОВ, Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг кафедра мудири:

— Институтларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тўғрисидаги мавзуни давом эттириб, факультетимиз ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. У ноёб, қарийб 1000 йил муқаддам қурилган бинога жойлашган. Лекин биз студентларга лекцияларни ремонт қилинмаган, жиҳозланмаган бир ҳолдаги аудиторияларда ўқияпмиз! Бу ҳол қачонгача давом этади? Энди хўжалик шартномалари тўғрисида тўхталмоқчиман. Биз шундай шартномаларни тузамиз, иш олиб борамиз, улар поёнига етганлиги тўғрисидаги актни имзолаш учун директорга, бош инженерга олиб борамиз. Лекин биздан жорий этишни талаб қилишади, ахир бу бизга эмас, балки корхонага боғлиқку. Демак шартнома актларига ким имзо чеккан бўлса, ўшандан талаб қилиш зарур. Биз, ўқитувчиларни товарлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалалари ҳам тўлқинлантиради. Кун бўйи олий ўқув юртларида бўлганимиздан кейин кеч-қурун оиламиз учун зарур бўлган нарсаларни харид қилиш имкониятига эга эмасмиз. Биз ҳозирги куннинг ўзидаёқ бўлажак пахта мавсуми тўғрисида ўйлаб кўриш лозим деб ҳисоблаймиз. Чунки улар келгусида тўпланадиган жойларда студентлар учун уй-жой қурилиши масалаларини чуқур ва жиддий ўйлаб кўриш, уларни пахта йиғим-терими бошланган даврда эмас, ҳозир ҳал этиш зарур.

Ш. М. МИРЗАЕВ, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти партия комитетининг секретари:

— Мутахассисларга бўлган эҳтиёжни ўз вақтида белгилаб олиш муҳимлиги ҳақида гапириб ўтишди. Мен бу масалани план органлари томонидан чуқур ўрганиш ва халқ хўжалиги талаб этадиган мутахассислар бўйича ўша ихтисосларга буюртма бериш зарурлигини қўшимча қилиб ўтмоқчиман холос. Оз бўлса ҳам юқори сифатли тайёрлаш зарурлиги синовдан ўтган. Биз «Оз бўлсину соз бўлсин» формуласига институтимизга мактаб партасидан келаётган абитуриентларни қабул қилиш пайтидагина амал қилаяпмиз... Биз 1987 йилда уларни қабул қилишни 200 кишига камайтирдик. Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги сентябрда қабул қилинганлардан контроль сўров ўтказди ва 100 кишидан фақат 6 киши қониқарсиз баҳо олди. Республиканинг областлари ва районларидан танлаб олинган энг яхши ўқувчилардан иборат 2 та экспериментал 10-синф олий ўқув юрти ҳузурида шу йилдан бошлаб ишлаётганлиги ҳам студентлар оиласи янада сифатли бўлишини таъминлашга кўмаклашиши шубҳасиздир. Биз кадр масаласини ҳал этиш мақсадида профессор-ўқитувчилар составига бўлган талабчанлигимизни оширмоқдамиз, конкурслар ўтказмоқдамиз, уларда иштирок этиш учун малакали мутахассисларни таклиф қилмоқдамиз. Бироқ ариза берган 198 кишининг конкурсдан фақат 35 тасигина ўтди.

Ф. Н. НАСРИДДИНОВ, физкультура институтининг илмий ишлар бўйича проректори:

— Бу ерда физкультура ва спортни ривожлантириш муҳимлиги тўғрисидаги масала ҳали кўтарилмади. Лекин бу соҳада ҳам тўпланиб қолган муаммолар оз эмас. Бизнинг ҳаммамиз яхши биламизки, аввал сув ҳавзалари кўп бўлиб, уларда ёзда болалар чўмилишар, сузишни ўрганишар эди. Эндиликда ана шу сув ҳавзалари тугатилган, сузиш бассейнлари эса бармоқ билан санарли даражада. Кўпгина ёшлар сузишни билмаганлиги туфайли ГТО нишондори бўла олмаяпти. Уй-жой массивларида босқичма-босқич сузиш бассейнларини яратиш тўғрисида, уларни лойиҳалаштиришга архитекторларни жалб қилиш, ҳар бир микрорайонда оддий спорт иншоотларини яратиш ҳақида ғамхўрлик қилишни ўйлаб кўриш лозим.

Яқинда менга: «Нима учун республикамизда чемпионлар, рекордчилар бунчалик оз?» деган савол беришди. Ўқув юртларида, болалар боғчаларида оммавий-физкультура ишлари етарли даражада йўлга қўйилмаган бўлганидан кейин уларни қаердан олиш мумкин? Болалар боғчасининг тарбияланувчиси кунига 40 минг одим қўйиш ўрнига 1000 ёки 2000 одим қўймоқда. Мактабда физкультура дарсига ҳам кам соатлар ажратилган. Болалар дарсдан кейин қаерда шуғулланишларини билмайдилар. Уйлар яқинида спорт комплекслари йўқ. Физкультура институтимизнинг ҳам аҳволи ҳавас қиладиган даражада эмас. Ҳозирги кунда у нормада белгиланган ўқув майдонининг 32 процентига эга. Спортнинг 23 тури бўйича мутахассислар тайёрлаб, шу билан бир пайтда унинг йўналиши, замонавий талабларига жавоб берадиган бирон бир спорт залига эга эмас. Эҳтиёж ўсиб бораётган бир пайтда юксак сифатли мутахассислар тайёрлашни иш ана шундай аҳволга қурилганда таъминлаб бўлмайди. Шаҳар ва республика, мамлакат олдидаги ўз бурчини адо этишга ҳаракат қилаётган институт учун умум куч-ғайратини сарфлаган ҳолда шарт-шароит яратиш лозим.

И. М. ГОРОХОВСКИЙ, Тошкент меҳмонхона хўжалиги техникумининг махсус фанлар туркум комиссиясининг раиси:

— Институтларга спорт комплекслари, асбоб-ускуналар зарур, бизга эса умуман меҳмонхона керак. Ҳа, ҳа бизга меҳмонхона ажратиб беришларини сўраймиз. У ерда хизмат кўрсатишнинг барча турларини талабаларимиз амалга оширган бўлардилар. Бу улар учун яхши практика бўларди. Улар у ерда яшаётганларга энг юқори класс бўйича хизмат кўрсатиш тўғрисида албатта ғамхўрлик қилардилар.

Н. П. СКЛАДЧИКОВА, П. Ф. Боровский номли медицина билим юртининг директори:

— Бизнинг муаммомиз ҳам моддий базамизни яхшилаш билан боғлиқ. Бизга шаҳарнинг турли тарафларидан 40 та даволаш базаси ажратилган, лекин улардан фақат бештасигина даволаш хонасига эга. Асосий машғулотларни эса коридорларда, вестибюлларда, зинапояларда ўтказамиз. Мутахассислар тайёрлаш учун шу ҳам шарт-шароит бўлдими?! Ўқувчиларимиз шаҳарнинг ҳар тарафига боришади, шундай ёнгинамизда эса Тошкент медицина институтининг даволаш базаси ҳисобланган «Главташкентстрой»нинг 9 қаватли бинода медицина-санитария қисми жойлашган. У ерга киришимиз қатъий ман этилган. Шунга қарамай медицина ҳамшираларига эҳтиёж жуда катта. Бизнинг бино 800 ўқувчига мўлжалланган. Биз эса 2 минг ўқувчига таълим бераяпмиз. Биз битириб чиқувчиларимиз даволаш-профилактик муассасалари мутахассислари олдига қўйилаётган барча талабларга жавоб берадиган бўлишлари учун имкони бўлган барча ишларни амалга ошираётган бўлсамиз ҳам, бу мутахассислар тайёрлаш сифатига таъсир кўрсатмоқда.

Ишчанлик муҳитида ўтган учрашувда олий ўқув юртлари ва ўрта махсус ўқув юртларининг раҳбарлари, ўқитувчилар тайёрланаётган мутахассисларнинг сифатига тааллуқли бўлган бошқа масалаларни ҳам, уларнинг назарий билимларини амалий вазифаларни ҳал этиш билан оқилона уйғунлаштириш, мутахассислар тайёрлашни планлаштиришни яхшилаш, юридик умумтаълимни жорий этиш зарурлиги, шу жумладан студент аудиторияларида ҳуқуқий тарбия юзасидан суҳбатлар ўтказишга ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларини кенгроқ жалб этиш масалаларини кўтардилар. Бугунги кунда ўқув-моддий базани мустаҳкамламасдан туриб юқори малакали мутахассислар тайёрлаш масалаларини ҳал этиш мумкин эмаслиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Масалан, юридик техникум мослаштирилган бинода жойлашган бўлишига қарамай спорт ва мажлис залларига, ошхонага эга эмас. Унга янги бино берилишининг ўзи билан масала ҳал бўлмайди.

Ҳозир, қайта қуриш ўзининг ҳал қилувчи босқичига кирган бир пайтда бу масалаларни пайсалга солмасдан ҳал этиш муҳим. Профессор-ўқитувчилар коллективининг куч-ғайратини асосий масала — ёшларни ғоявий-ахлоқий тарбиялашни яхшилашга, уларнинг меҳнат ва ижтимоий фаоллигини оширишга, юқори малакали мутахассислар тайёрлашга, фаннинг ишлаб чиқариш билан, халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этиш билан алоқасини мустаҳкамлашга қаратиш зарур.

Н. ПАНЯКШИНА.

Нафосат гулшани

Дадил қадам

Навоий номидаги ўзбек Давлат академик катта театри саҳнасидан янграган қўшиқлар «Тоҳир ва Зуҳра» операсига келган томошабинларга жуда манзур бўлди. Бу кунги спектаклда бир йўла тўрт ёш овозлар премьераси бўлди.

Театр директори, таниқли опера қўшиқчиси, Ўзбекистон ССР халқ артисти Қўрқмас Муҳиддинов ҳаяжон билан ҳикоя қилади:

— Мен санъаткор сифатида бу ёшларнинг ижодига юқори баҳо бераман. Анча йиллардан бери ўзбек операсида етук қўшиқчилар озлигидан хижолат чекиб юрар эдик. Мана энди бирйўла тўрт солист театримиз коллективига қўшилди.

Ленинград консерваториясида таҳсил олган Халил Абдуқодиров бугун Тоҳир партиясини ижро этди. Қўшиқчи универсал овозга эга — у миллий услубда ҳам, Европа опералари ни ҳам бирдек ижро эта олади. Бу жуда кам учрайдиган ҳол.

Мавлуда Ўринбоева Москва Давлат консерваториясини битирувчиси — овози жуда ҳам кам учрайдиган мецо-сопрано бўлиб, ёш қўшиқчи «Майсаранинг иши» классик операсида ҳам куйлашга улгурди. Бугун у Моҳим партиясини ижро этди.

Шафқат Зиёмуҳамедов бизга Муқимий театридан ўтди.

Меҳри Мелиев эса Тошкент театр ва рассомчилик санъати институтининг собиқ студенти.

Дебют муваффақиятли ўтди. Эндиги навбат меҳнат ва изланишларга.

М. НАЗАРОВ.

СУРАТДА: «Тоҳир ва Зуҳра» операси режиссёри Олег Узоқов «Ёш овозлар» қуршовида.

Автор фотолари.

Кенг юрак

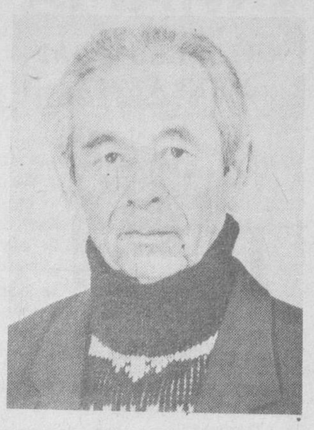

Қанча қувонч,
Қанча алам бўлса агар.
Юрагимга сиғиб кетар.
Ҳазм бўлар,
Сингиб кетар.
Юрагим кенгдир.
Эй биродар,
Қувончларинг,
Аламларинг
Юрагингга сиғмаса гар.
Юрагимдан жой топилар,
Сен уларни менга келтир.

Омон бўлсин улуғ зот

Бир хонанинг бир деворида
Қинлик қилич турар
осилиб.
Хона гўё унинг боридан
Ҳусн олмиш яшнаб, очилиб
Мен ўйлайман қандайин
бахтки,

Неча йиллаб тўкилмабди
қон.
Қилич бўм-бўш ўтказди
вақтин,
Омон қолмиш қанча-қанча
жон.
Омон қолмиш қанча-қанча
жон,
Ўша жонлар бўлса ҳам
рақиб.
Омон бўлсин улуғ зот —
инсон,
Турсин дилдан куй,
қўшиқ оқиб.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

Плакат устаси

Шаҳримиздаги «Кино уйи»нинг кўргазмалар залида Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, плакатчи мусаввир Фарук Кагаровнинг шахсий кўргазмаси ташкил этилди. Экспозициядаги асарларни бирма-бир кўздан кечирганимизда, унинг дастлабки 60-йилларда бошланган илк ишлари «Дадам, ойим, бувам, бувим ва мен», «Сизга бундай оила танишми?» каби плакатлариданоқ ўзига хослик, ниҳоятда аниқ ифода воситалари борлигини сездик.

Кўргазмада намойиш этилган плакатларнинг кўп қисми тинчлик мавзуига бағишланган. «Тинчлик учун», «Биз мусаффо осмон истаймиз», «Тинчлик, дўстлик, бахт», «Урушга йўл йўқ» каби плакатларни кузатиб туриб рассомнинг жанговор сиёсий плакат ривожига нақадар улкан ҳисса қўшаётганлигининг гувоҳи бўламиз.

Айни пайтда, ҳар бир совет кишиси яна бир иллат арақхўрликка қарши кураш олиб бормоқда. Мазкур кўргазмада рассомнинг «Тўхта!», «Ёрдам беринг!», «Тўсиқ» каби асарларида оиладаги тинч-тотув ҳаётни заҳарловчи ичимликларни ҳаётининг мазмуни деб фикр қилувчи, унинг қули бўлиб қолган иродасиз кишиларни қоралайди.

Шу куннинг долзарб масаласи — табиатни муҳофаза қилишдир. Рассом «Табиат — сенинг уйинг, уни эҳтиёт қилгин», «Сув — ҳаёт булоғи» каби асарларида тирик мавжудотларни асраш бизнинг биринчи бурчимиз эканлигини таъкидлайди.

Ф. Кагаровнинг плакатлари бадиий жиҳатдан таъсирли. материалларининг пишиқ, эстетиклиги билан ажралиб туради. У плакат соҳасида фаол ижод қилаётган рассомлар орасида энг тажрибали ҳисобланади. Мана, 27 йилдан бери шу соҳада ижод қилиб келмоқда. Шу йиллар давомида кўргазмаларда бир нечта совринларга сазовор бўлди. Унинг плакатлари республика, Бутуниттифоқ, халқаро кўргазмаларда намойиш қилинган.

Ф. Кагаров доим изланишда. Шахсий кўргазма рассом ижодининг маълум маънодаги сарҳисобидир. У ҳали кўплаб долзарб мавзуларда асарлар яратиб мухлисларни хушнуд этади.

Ж. САЙДАЛИЕВА.

СУРАТЛАРДА: рассом ижодидан намуналар.

Меросимиз хазинасидан

Алишер Навоийнинг тўрт девондан ташкил топган «Хазойин ул-маоний»нинг 1959—1960 йилги нашри XV асрнинг икки, XVII ва XIX аср қўлёзмалари асосида тузилган танқидий текст асосида тайёрланган бўлиб, баъзи хатоликларга йўл қўйилган эди. Масалан, «Фавойид ул-кибар»нинг 471-ғазалининг 5-байти:

Гарчи ўлтурдунг жафо
бирла мени, лекин тилаб
Топмоғунгдур анда бир аҳли
фасод андоҳки мен

сифатида ёзилган, алоҳида сўзлар ёзилишида ҳам чалкашликларга йўл қўйилган.

Эндиликда кейинчалик қўлга киритилган Истамбул ва Париж куллиётлари асосида қайта тузилган танқидий текст ва XV—XVI асрнинг тўрт қўлёзмаси асосида тўрт девон қайта кўриб чиқилди, хатоликлар бартараф этилди. Масалан, юқоридаги байт қуйидагича тузатилди:

Гарчи ўлтурдунг жафо
бирла мени, лекин тилаб,
Топмоғунг даврондан бир
аҳли вафо андоқки мен.

Юқоридаги фикрлар филология фанлари кандидати Ф. Сулаймонованинг «Адабий манбашунослик» тўпламига киритилган мақоласидан олинди. Тўпламда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қўлёзмалар институти олимларининг икки йиллик меҳнатлари маҳсули ўз аксини топган.

Адабий манбашунослик бўйича олиб борилган кузатишлар ўзбек филологиясига кўпгина янги маълумотлар қўшиши шубҳасиздир.

Хусусан, филология фанлари кандидатлари М. Ҳамидованинг «Навоий «Муҳокаматул луғатайн» асарининг танқидий матнини яратиш йўлида», Ю. Турсуновнинг «Навоийнинг Балхдаги фаолиятидан бир лавҳа», Б. Ҳасановнинг «Қўлёзма шарҳлар тавсиви ҳақида», Р. Нурматованинг «Қўлёзма меросимиз саҳифаларида», Э. Аҳмадхўжаевнинг «Лутфий девонининг илмий-танқидий матнини тузишга жалб қилинган қўлёзма нусхалар», М. Ҳакимовнинг «IX—XII асрлар Ўрта Осиё ёзма ёдгорликларининг китобат ва палеографик хусусиятлари» ва бошқа кўплаб тадқиқотлар тўпламдан ўрин олган.

«Адабий манбашунослик» институтнинг ихтисослашган босмахонасида чоп этилган бўлиб, адабий меросимиз билан қизиқувчи барча савиядаги ўқувчиларга манзур бўлади, деган ниятдамиз.

Баҳодир ВАЛИЕВ.

Бадиийлик—бош мезон

(ҲАВАСКОРЛАРНИНГ ҲИКОЯЛАРИНИ ЎҚИБ)

Редакцияга ҳар куни даста-даста хатлар келади. Уларнинг муаллифлари турли касб эгалари — студент, ишчи, деҳқон, зиёли. Хатларнинг аксарияти бир хил сўз билан бошланади: «Мен адабиётни севаман...» Демак, мактубларнинг кўпчилиги бадиий асарлардан иборат.

Бугун ҳурматли газетхонларимиз бизга йўллаган ҳикоялар ҳақида сўзлашамиз.

Дастлаб, ҳикоя нима ўзи, деган саволга жавоб берайлик. Ҳикоя қайноқ ҳаётимизнинг бир бўлаги, унинг бадиий ифодаси. Бадиийлик унинг бош мезони, ўлчови. Ҳикояларни худди шу нуқтаи назардан кўрсак тўғри бўлади.

Ҳикоялар турли темаларда ёзилган: ҳажвиялар, этюдлар, таржималар...

Ҳажвиялар ўткир сатирик тил билан ёзилган, тиғдек кескир, иллатларни беаёв фош этиши билан ҳамиша характерланиб келган. Афсуски, авторларимиз юборган ҳажвий ҳикоялар ҳақида шундай фикр айтолмаймиз.

Самарқандлик Жўра Нарзуллаевнинг «Мопедли мажнун» ҳажвиясини олиб кўрайлик. Унда ҳозирги баъзи ёшларнинг одобсиз қилиқлари танқид қилинади. Тема яхши: йигит учинчи қаватда яшаётган севгилисининг уйи олдидан мопедини тариллатиб у ёқдан-бу ёққа юрав ради. Қўшни қизга ёлворади: Мажнунни олдига бор. Қиз чиқиб, мопедга мингашиб кетади-ю, бечора сал эркин нафас олади.

Ҳажвиянинг ягона камчилиги (теманинг «эски»лигини ҳисобга олмасак) унда ўткир ҳажвий тил йўқлигидир. Шундай фикрни фарғоналик Нурмат Ҳайдаровнинг «Кеккайган Чинор», қўқонлик Мадамин Ризаевнинг «Тўққиз-тўққиз», «Тугуннинг учи», жиззахлик Абдулла Аҳмедовнинг «Ҳалокатли ихтиро», тошкентлик Мадамин Давроннинг «Дангасанинг пири», «Вайсақи», «Конфетнинг саёҳати», Сайдали Мирзалиевнинг «Ошиқ йигитнинг ҳалокати», андижонлик Қ. Маҳкамовнинг «Ичкилик ўлсин», С. Намозовнинг «Студент хати», А. Фаттоевнинг шингил ҳажвлари ҳақида ҳам айтишимиз мумкин. Авторларнинг эътибор бериши керак бўлган биринчи факт — бу тилнинг ғариблиги, ҳажвияларнинг бадиий пишиқ эмаслигидир.

Ҳикояларда ҳаёт акс этади, дедик. Бизга авторлар йўллаган этюдларда, эсселарда шунга эътибор берилганми?

Уч автор — Нигора Азимова, Шуҳрат Деҳқонов, Одина Раҳмоновалар энг муқаддас зот — оналар ҳақида лирик лавҳалар ёзишибди. Она ҳақида ширин, дилбар сўзларни айтиш, юрак тубидаги энг қутлуғ туйғуларни қоғозда изҳор қилиш — ҳар бир инсоннинг эзгу орзусидир. Авторларимиз бунга эришганми? Маълум маънода, ҳа. Улар энг яхши сўзлар билан она образини чизишга интилганлар. Афсуски, улар ҳаммага таниш бўлган қолипдан чиқишолмаган. Натижада асар она ҳақидаги аввал битилган ҳикоя, монологларнинг такрорига ўхшаб қолган.

Худди шу сўзни «Гул фожиаси» қатрасини ёзган Раҳмат Далиев, «Баҳор» қатрасининг автори Мирзаумар Халилов, «Чироқ» шингил ҳикоясининг муаллифи самарқандлик Шоқосим Пардаев, «Яхшилик» этюдини йўллаган фарғоналик Аъзамжон Тоштемировлар ҳақида ҳам айтсак бўлади. Уларга маслаҳатимиз: устозларни ўқиб, адабиёт сирларини, ижод қирраларини тинимсиз ўрганишлари зарур.

Баҳром Муслимов актив авторлардан. Унинг ахлоқ мавзуидаги шингил ҳикоялари кўпчиликка манзур бўляпти. Аммо, унинг «Тоға-жиян» эртаги талаб даражасида эмас. Қашқадарёлик Нормамат Тоғаевнинг «Кучлар тўқнашуви», «Қалтис ҳазил» масаллари, шеърлари ҳам бадиий пухта эмас. Яна танланган мавзу ҳам ўқувчиларга янгилик эмас.

Кўпгина авторларимиз таржима билан шуғулланадилар. Бу, албатта, таҳсинга лойиқ. Таржима тил ўрганишда, услуб ва характер яратишда ҳаваскор адибларимизга катта ёрдам беради. Лекин бизга келган таржималарда ягона камчилик бор: улар — оригинал даражасидаги каби пишиқ-пухта эмас. И. Хаимованинг «Ўзинг биласан» (таржимон Ҳ. Каримов), В. Ефименконинг «Юлдуз буржи» (таржимон Н. Раҳмонов), Г. де Павловскийнинг «Гувоҳ ҳақиқатни гапиряпти» (таржимон С. Намозов), О. Назаровнинг «Гражданка Н.нинг қилмиши» (таржимон Ҳ. Усмонов) ҳикоялари ана шундай қиёмига етмаган таржималардир. З. Абдукаримова эса «Ким норози?» ҳикоясини таржима қилиб юборибди. Лекин авторини ёзмабди.

Кўпгина газетхонларимиз бизга митти ҳажвлар-латифалар йўллашган. Уларнинг кўпчилиги матбуотда бир неча бор эълон қилинган юморлар эканлиги бизни ранжитди. Албатта, авторларимиз буни атайлаб қилишмаган. Лекин матбуотни жиддий кузатиб бориш ҳам керак. Тошкентлик Б. Расулов, С. Намозов, И. Қосимов, хоразмлик Ю. Ҳожиев, андижонлик Э. Раҳимов, Б. Ботировлар бундан кейин янги-янги хандалардан юборишади, деб умид қиламиз.

Ижод жараёни кишидан катта масъулият, меҳнат, зийраклик, ирода талаб қилади. Ўйлаймизки, ҳаваскор ижодкорларимизда бу хислатлар етарли. Уларнинг ижод намуналарида ҳамиша бадиийлик — бош мезон бўлиб қолишини истаймиз.

ИЖТИМОИЙ-МАИШИЙ ПРОБЛЕМАЛАР БЎЛИМИ.

Ўзимиздан экансиз

(Инсценировка-ҳажвия)

— Ассалому алайкум, яхшимисиз! Уйдагилар соғ-саломатми, биродар! Бир илтимос билан келувдим, десангиз...

— Марҳамат, қулоғим сизда.

— 48 размерли костюмдан битта керак бўлиб қолди.

— Бизнинг магазин хозмаг, оғайни. Бу ерда костюм сотилмайди. Мих, тоғора, теша, болта десангиз, марҳамат.

— Қаловини топсанг қор ёнади, одамини топсанг... Биласизми, биродар, биз ҳам чакана одамлардан эмасмиз. Ким нимага қодирлигини яхши биламиз. Ошна-оғайни дегандек...

— Тушундим, ўзимиздан экансиз. Бир ҳаракат қилиб кўрай, эртага киринг, биродар.

— Раҳмат, сизга. Тушунган одамнинг садағаси кетсанг арзийди.

* * *

— Ассалому алайкум, яхшимисиз! Уйдагилар соғ-саломатми, ўртоқ! Бир илтимос билан келувдим денг.

— Марҳамат, қулоғим сизда.

— Оқ бўёқдан 20 банкагина керак бўлиб қолди.

— Бизнинг магазин культмаг. Бу ерда бўёқ сотилмайди. Ўйинчоқ, папка, фотоаппарат десангиз, марҳамат. Анаву рўпарангиздаги хозмагга киринг.

— Қаловини топсанг қор ёнади, одамини топсанг... Биласизми, ўртоқ, биз ҳам чакана одамлардан эмасмиз. Ким нимага қодирлигини яхши биламиз. Ошна-оғайни дегандек...

— Тушундим, ўзимиздан экансиз, бир ҳаракат қилиб кўрай.

— Эртага келинг, биродар.

— Раҳмат сизга. Тушунган одамнинг садағаси кетсанг арзийди.

* * *

— Ассалому алайкум, яхшимисиз! Уйдагилар соғ-саломатми, дўстим! Ёнингизга яна бир илтимос билан келдим.

— Марҳамат, гапираверинг.

— Битта ботинка керак бўлиб қолди.

— Хўп бўлади, кимдир кўнглимга солдими, билмадим, бир жуфт олиб қўювдим. 40 ми! Ичкарига киринг. 60 сўмлигидан ўзи.

— Йўқ, 42.

— Ҳа-ҳа, 42 размер. Фақат ўзингиз биласиз...

— Биламан, суюнчиси 10 процент.

— Ўлманг дўстим, фақат ҳозир 15 процент, анчадан бери бу масалага ишингиз тушмабди-да.

— Топдингиз. 15 бўлса 15 да. 69 сўм бўларкан-да!!

— Ҳа, ҳа, 70 сўм ташлаб кетсангиз бўлди. Ўзиям зўр. Маза қилиб, бахтли кунларингизда кийинг.

— Раҳмат, дўстим. Яхшиям сиз борсиз. Энди бир танишиб қўйсак ҳам бўлар. Дўстмиз-ку, бир-биримизнинг отимизни билмаймиз. Қаранг-а!

— Ҳа-я. Менинг исмим Ёғлиқбой. Шу магазин мудириман.

— Жуда соз, дўстим. Менинг исмим Қиличбой, журналистман.

— А... Жуда соз, жуда соз! Хурсандман. Ҳа, айтгандек, ўн процент, э ўн сўм ошиқ бериб юборибсиз, қайтимини олинг дўстим, Қиличбой...

Тўлқин МУҲИДДИН.

КИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!

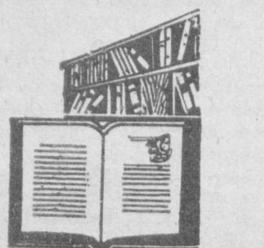

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ИДОРАСИ

КИТОБЛАР КИМ ОШДИ САВДОСИНИ ЎТКАЗИШГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА КИМ ОШДИ САВДОСИ ПАЙТИДА РЕВОЛЮЦИЯГА ҚАДАР ҲАМДА 1961 ЙИЛГАЧА СОВЕТ НАШРИЁТЛАРИ ТОМОНИДАН ЧОП ЭТИЛГАН АНТИҚА ВА НОДИР НАШРЛАР СОТИЛАДИ.

ИХТИСОСЛАШГАН БУКИНИСТИК КИТОБ МАГАЗИНЛАРИ АДРЕСЛАРИНИ ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ:

5-«КИТОБ АЛМАШУВ» магазини — Ўзбекистон кўчаси, 8-уй. Телефон: 45-22-35;

13-«БУКИНИСТ» магазини — Навоий кўчаси, 16-уй. Телефон: 41-25-90;

31-«БУКИНИСТ» магазини — Навоий кўчаси, шаҳар ярмаркаси — «Дўстлик» меҳмонхонасининг қаршисида;

17-МАГАЗИН (букинистик бўлим) — Ўзбекистон ССР 50 йиллиги кўчаси, 7-уй. Телефон: 44-57-41.

Бу магазинлар китобларни ким ошди савдосида сотиш учун қабул қилади.

ДИҚҚАТ!

Ватанимизда ишлаб чиқарилган барча марка ва моделдаги телевизорлар, магнитофонларга хизмат кўрсатувчи, уларни ремонт қилувчи

«ЭФИР» КООПЕРАТИВ АТЕЛЬЕСИ ОЧИЛДИ

Хусусий кишилардан, шунингдек Тошкент шаҳридаги давлат муассасалари ва корхоналарининг раҳбарларидан буюртмалар қабул қилинади.

Иш вақти — соат 11 дан 19.00 гача, дам олиш кунисиз ишланади.

Кооператив аъзолари ишнинг аъло сифати учун кафолат беришади.

Адрес: Тошкент шаҳри, Новий путь кўчаси, 81-уй (61, 55-автобусларнинг «11-туғруқхона» бекати). Телефон: 91-39-57.

НАМАНГАНДАГИ 15-АВТОРЕМОНТ ЗАВОДИ

чекланмаган миқдорда барча моделдаги «Москвич» автомобилларини ва уларнинг агрегатлари (двигателидан ташқари)**ни капитал ремонт учун**

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Автомобиль комплект ҳолда ва тоза бўлиши лозим.

Бизнинг адрес: 716010, Наманган шаҳри, Марғилон кўчаси, 105-уй.

Телефонлар: 6-25-44, 6-34-25.

Тошкент область, Чиноз районидаги 15-ўрта мактаб томонидан **Исмаилова Шоиста Исраиловна** номига берилган 806792 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга марҳамат!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ

ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИ

1988-1989 ўқув йилига

Қабул эълон қилади

«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ихтисослашган трести базасидаги

7-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

ёритиш ва ёритиш системалари бўйича электр монтажчи, кучланиш тармоқлари ва электр асбоб-ускуналари бўйича электр монтажчи, иккиламчи коммутация занжирлари бўйича электр монтажчи, электр слесарь, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматлар ремонти бўйича слесарь, фильмларни текшириш ишларига лаёқатли киномеханик, радио-телевизион аппаратураларга хизмат кўрсатиш ва уларнинг ремонти бўйича радиомеханик, газ пайвандчи, иккиламчи занжирлар бўйича электр монтажчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1, 2, 3 ЙИЛ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ЎҚИШГА 14,5 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ, 8-10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига 10-синфни битириб ўқишга кирган ўқувчилар ойига 30 сўмдан 76 сўмгача стипендия билан таъминланадилар; 8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар давлат таъминотида бўладилар.

8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар 3 йил таълим олиб, тўлиқ ўрта маълумот ва касб эгаллаганлик ҳақида диплом оладилар.

10-синфни битириб иккиламчи занжирлар бўйича электр монтажчи ихтисосига ўқиётган қизлар 6 ой таълим оладилар. Уларга ойига 76 сўм стипендия тўланади.

Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчларини ўтаб қайтган ва билим юртида электр монтажчи ихтисоси бўйича таълим олаётган ёшларга ётоқхонадан жой ва ойига 76 сўмдан стипендия берилади. Улар учун ўқиш муддати қисқартирилган (10 синф маълумотига эга бўлганлар учун — 6,5 ой; 8 синф маълумотидагилар учун — 10,5 ой).

МАШҒУЛОТЛАР — ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини тамомлаганлар техникум ва олий ўқув юртларига ўқишга киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганларга ўрта ва олий ўқув юртларида ўқишни давом эттиришлари учун йўлланма берилади.

Билим юртида техника ижодиёти, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлаб турибди.

Билим юртига кириб ўқиш хоҳишида бўлган кишилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (3x4 см. ҳажмида), характеристика, яшаш жойидан справка.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Ивановолик тўқувчилар кўчаси, 8-уй (7, 11, 9, 4, 24, 28-трамвайлар; 2, 6, 13, 16-троллейбуслар; 3, 33, 34, 40, 45, 50, 51, 54, 57, 58, 80, 99, 182-автобусларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати). Телефон: 53-31-21.

8-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

8-синфни битирганлар учун ўқиш муддати — 3 йил.

3 йил муддат билан ўқишга қабул қилинганлар овқат ва уст кийим билан таъминланадилар. Ўқиш тамомлангач, уларга ўрта маълумот ва касб эгаллаб чиққанлик ҳақида диплом берилади.

10-синфни битирганлар учун ўқиш муддати — 8 ой.

Улар ойига 65 сўм стипендия билан таъминланадилар. Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида меҳнат ҳақининг 50 процентини оладилар. Билим юртидаги таълим даври умумий меҳнат ва касаба союз стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юрти авиасозлик саноати учун қуйидаги ихтисослар бўйича юқори малакали ишчилар тайёрлайди:

учиш аппаратларининг йиғувчи-слесари, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, сонли программа билан бошқариладиган станокларнинг созловчиси, механика-йиғув ишлари слесари, саноат асбоб-ускуналари ремонти бўйича слесарь, кенг профилдаги станокчи, токарь, фрезерчи.

Шунингдек, 10-синф маълумотига эга бўлган ва Совет Армияси сафларида хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар фрезерлик касби бўйича ўқишга қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати — 6 ой.

Билим юртида спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик, авиамоделчилик, радио, фото тўгараклари ишлаб турибди.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаган ўқувчиларга олий ўқув юртларининг кундузги бўлимларига ва учувчилик авиация билим юртларига ўқишга кириш учун йўлланма берилади. Билим юртини тамомлаганлар Тошкент политехника институтининг самолётсозлик ва механика факультетлари кечки ва сиртқи бўлимларига, шунингдек, бошқа олий ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан ўқишга киришлари мумкин. Билим юртини тамомлаган ўқувчилар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юборилади.

Билим юртига ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, яшаш жойидан, ота-онасининг ишхонасидан справкалар, медицина справкаси, мактабдан характеристика, 6 дона фотосурат (3x4 ва 4x5 см ҳажмида).

Билим юрти адреси: 701128, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Усмон Юсупов кўчаси, Авиационний проезди, 10-уй (10, 27, 23-трамвайлар; 1, 4, 10, 14-троллейбуслар, 44, 48, 97-автобусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси» бекати). Телефон: 41-75-54.

ҚАСБ ТАНЛАЙМИЗ!

Энг муҳими—мактаб!

«Шуҳрат» мактаб-магазинида сиз пухта касб тайёргарлигидан ўтасиз — назарий билимларни эгаллайсиз, амалий кўникма ҳосил қиласиз. Бу ерда олган билимларингиз савдо соҳасининг етук мутахассиси бўлишингизга ёрдам беради.

Ўқишга кириш ва таълим-тарбия шарт-шароитлари:

8 ёки 10-синф маълумотига эга, Тошкент шаҳрида пропискаси бўлган 17-25 ёшдаги қизлар қабул қилинади.

Зарур ҳужжатлар: директор номига ариза, аттестат ёки маълумот ҳақида гувоҳнома, мактабдан ёки сўнгги иш жойидан характеристика, иккита 6x9 ва иккита 3x4 сантиметр ҳажмида фотосурат.

Таълим рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Ҳар ойда 52 сўмдан 63 сўмгача стипендия берилади.

Битирувчиларга кичик сотувчи малакаси берилади ва улар Тошкент савдо корхоналарида иш билан таъминланадилар.

Мактаб-магазин адреси:

Тошкент, Чилонзор массиви, 11-квартал, 2-уй (20, 34, 41, 50, 70, 79, 87, 182, 187, 189-автобусларнинг, 6, 11, 12, 13, 19-троллейбусларнинг «Шуҳрат» бекати, метронинг «Чилонзор» станцияси).

«Шуҳрат» мактаб-магазини.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

Нима? Қачон? Қаерда?

21—27 МАРТ

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Москвалик бир группа санъаткорлар шаҳримизга меҳмон бўлиб келишмоқда. Улар В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройида катта кулги кечасини ўтказадилар.

Бу концертда «Витамин», «Кукуроза», «Верная друзья» шоу-группалари, «Знаки» пантомима ансамбли, «Экспрессия» трио-балети қатнашади.

Бундан ташқари «Олтин бузоқча» мукофотининг лауреатлари, сатирик ёзувчилар Леонид Резников, Леонид Лазарев, Игорь Виноградский ўзларининг ичак узди ҳажвий асарларини ўқийдилар.

Кулги кечаси 23—24 март кунлари соат 20 да, 25 март куни соат 17 ва 20 да, 26, 27 март кунлари соат 14, 17 ва 20 да бошланади.

ТЕАТР ОТАЛИҒИ

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик драма театри коллективи пойтахт областининг Бўка районини мактабларини ўз оталиғига олди. Ўқувчиларнинг баҳорги каникули муносабати билан у ерда «Сеҳрли апельсин» эртак-пьесаси намойиш этилади. Театр коллективи бу спектаклни Бўкада 24—30 март кунлари намойиш қилади.

Республикамизнинг кекса театр коллективи мактаб ўқувчиларининг баҳорги каникулини қувноқ ўтказиш мақсадида ўз саҳнасида намойиш қилиш учун махсус репертуар тайёрлади. Каникул кунларида «Куёв», «Олтин девор», «Юлдузли тунлар», «Бахтли гадолар», «Истамбул фожиаси», «Хазрати аёл», «Зебуннисо» спектакллари кўрсатилади.

ХАЛҚАРО ТЕАТР КУНИГА АТАБ

Ўзбекистон ССР Театр арбоблари союзи шу ҳафтада нишонланадиган Халқаро театр кунига атаб бир қатор қизиқарли тадбирлар тайёрлади.

Республика рус ёш томошабинлар театрининг коллективи республика болалар кутубхонасида китобхонлар билан учрашув ўтказади. Унда театр репертуаридаги саҳна асарлари, истеъдодли ижрочилар, келгусидаги режалар ҳақида гап боради.

Учрашув 23 март кунига белгиланган.

«Ташсельмаш» заводининг ётоқхонаси истиқоматчилари Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик драма театрининг бир группа санъаткорларини кутиб оладилар. Саҳна асарларидан парчалар намойиш этиш мўлжалланмоқда.

Машинасозлар театр артистларини 24 март куни кутиб олишади.

«Ёш гвардия» театри артистлари Акмал Икромов районидаги 12-ўрта ҳунар-техника билим юрти ўқувчилари ҳузурига боришади. Бу ерда бўладиган учрашув ҳам бўлғуси касб эгаларига завқ бағишлайди.

Бу тадбир 26 март куни соат 16 да бошланади.

Пойтахтимиздаги барча етук театрларнинг санъаткорларидан иборат тузилган ижодкорлар группаси Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг қисмлари жангчилари билан учрашадилар. Бу тадбирда Навоий, Муқимий, Горький, Ҳамза номидаги ва бошқа театрларнинг артистлари иштирок этадилар. Учрашув 27 март куни жойларда бўлиб ўтади.

МАРОҚЛИ КОНЦЕРТЛАР

Муҳиддин Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат концерт-филармония бирлашмасининг маъмурияти ҳамшаҳарларимизнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида бир қатор тадбирлар белгилади. Ўзбекистон ССР халқ артисти Қизлархон Дўстмуҳамедова, артистлар Бахтиёр Тўлаганов, Олимжон Орифжонов иштирокидаги санъаткорлар Тошкент олий партия мактабининг тингловчилари ҳузурида меҳмон бўладилар. Бу ерда ўзбек бастакорларининг янги асарларидан намуналар ижро этилади. Концерт 21 март соат 15 да бўлиб ўтади.

Санъаткорларнинг худди ана шу группаси «Чинобод» санаторийси дам олувчилари ҳузурига 22 март куни соат 18 да боради.

БИЛИМЛАР УЙИДА

«Билим» жамияти Тошкент шаҳар ташкилотининг Билимлар уйи шу ҳафтада ҳамшаҳарларимиз учун қатор қизиқарли суҳбатлар ва учрашувларни ўтказади.

Профессор М. Абрамов «Табиат ва инсон саломатлиги» мавзуида суҳбат ўтказади. Уни 22 март куни соат 18 да эшитиш мумкин.

Психолог Б. Турғуновнинг «Раҳбарнинг иш сифатини такомиллаштириш йўллари» мавзуидаги суҳбати ҳозирги пайтда мамлакатимизда олиб борилаётган қайта қуриш ва жадаллаштириш масалаларига бағишланган. Бу суҳбатни 23 март соат 19 да тинглайсиз.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, академик Т. Р. Рашидов тингловчилар билан учрашувга таклиф этилди. Олимнинг республикада социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришда табиий фанларнинг аҳамияти мавзуидаги суҳбатини 24 март куни соат 18 да тинглаш мумкин.

Билимлар уйида узоқ йиллардан буён Ўзбекистон киносаёҳатчилар клуби қизғин ишлаб турибди. Уни кинорежиссёр Борис Хўжаев бошқармоқда. Бу клубнинг навбатдаги 193-учрашуви 26 ва 27 март кунлари соат 19 ва 12 да ўтказишга белгиланган.

А. ПЎЛАТОВ.

ЖИНОЯТ СОДИР БЎЛДИ

ЎҒИРЛИК

⊙ Улар икки киши эди. Дуч келган машинага қўл кўтаришар, лекин ўчакишгандек бирортаси тўхтамасди. Ниҳоят 07—52 ТНА номерли «Газ—24» такси машинаси рўпарада тўхтади. Йигитлар югуриб келиб шофёрга ялина кетишди.

— Жон ака, Ҳасанова кўчасигача ола кетинг.

Шофёр розилик бергач, улар машинанинг орқа ўриндиғига жойлашиб олишди.

— Мана етиб келдик.

Шофёрнинг овозидан йигитлар сергак тортишди.

— Йўқ, бу ерга эмас, бизни Лисунов кўчасига обориб қўйинг.

Машина шиддат билан йўлга тушди. Манзилга етиб келгач, «пассажирлар» шофёрга миннатдорчилик ўрнига пичоқ ўқталишди.

— Қани машинадан туш.

Кейин унинг чўнтакларини кавлашди. Ёнидаги 40 сўм пулини олиб шофёрни машинадан тушириб юборишди.

Бироқ жиноятчилар узоққа қочиб қутулишолмади. Эртасига — 29 февраль куни қўлга олиндилар.

⊙ 22 февраль кундуз куни 1-Пилла кўчасидаги уйлардан бирида ўғирлик содир бўлди. Номаълум шахс эшик қулфини синдириб хонага кирган ва у ердан кийим-кечаклар, заргарлик буюмлари ва пулларни ўғирлаб кетган. Милиция хизматчиларининг оператив иш олиб боришлари туфайли тезда жиноятчининг шахси аниқланди.

⊙ Чилонзор массивининг 13-кварталида жойлашган уйлардан бирига 7 март куни эрталаб ўғри тушди. Уй эшигига соқчилик хизмати томонидан ўрнатилган сигнализация бу ҳақда милиция марказий пультига хабар берди. Воқеа содир бўлган жойга ўз вақтида етиб келган район ички ишлар бошқармасининг бир группа хизматчилари ўғрини жиноят устида қўлга туширдилар.

⊙ Милиция хизматчилари Қорақамиш массивида куйбишевлик В. Ю. Ефимовни тўхтатишди. У машинанинг орқа кўриш ойнасини харидорга пуллаётган эди. Текширувда унда 20 та ана шундай ойналар борлиги аниқланди.

⊙ Ҳамза райони территориясидан оқиб ўтувчи Салор канали бўйидаги 2-уй яқинида 11—13 ёшлардаги тўрт ўсмир 61-мактаб 3-синф ўқувчисининг курткасини ечиб олган эди. Яқинда улардан бири аниқланди. У 130-мактабнинг 4-синф ўқувчиси экан.

⊙ 8 март кечаси Юнусобод массивининг 19-кварталидаги уйлардан бири олдида қаровсиз қолдирилган в 08-45 ТН номерли «ВАЗ—2101» серияли машинанинг олди шамол тўсқич ойнаси, орқа кўриш ойнаси ва аптечкаси ўғирлаб кетилди.

⊙ 9 март кечаси эса 1-Қорасув массивидаги 38-уй олдида турган е 89-59 ТН номерли «ВАЗ—2101» серияли машинанинг орқа ғилдираклари номаълум шахслар томонидан ечиб кетилди.

●

Ўзингиз пайқаган тартибсизликлар, жиноятлар, бедарак йўқолганлар ҳақидаги маълумотларни 33-71-47 ёки 56-99-10 телефонлари ҳамда «02» телефони бўйича хабар қилишингизни сўраймиз.

Редактор ўринбосари С. Б. ЁҚУБОВ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат концерт-филармония бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

21, 22 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ, ТУРКМАНИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ

Бобомурод Ҳамдамов концерти

ПРОГРАММАДА ЎЗБЕК КЛАССИК ВА ЗАМОНАВИЙ ҚЎШИҚЛАР, ШАРҚ ХАЛҚ ҚЎШИҚЛАРИ ИЖРО ЭТИЛАДИ.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассасида соат 14.00 дан сотилмоқда.

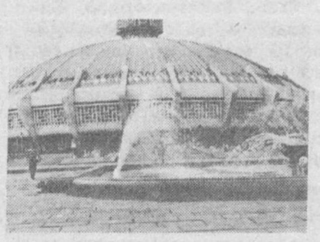

Тошкент Давлат циркида

24 МАРТДАН 31 МАРТГАЧА

мактаб ўқувчиларининг баҳорги каникули кунлари

МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ

Катта томошалари

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА

МАНЕЖДА — ЎРГАТИЛГАН МАЙМУНЛАР, ИТЛАР, ОТЛАР.

Томошалар соат 10.30, 13.00, 16.00 да бошланади.

Коллектив бўлиб тушиш учун буюртмалар қабул қилинмоқда.

Олдиндан билетлар сотиш кассалари ишлаяпти.

Касса — соат 10 дан 20.00 гача очиқ.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

ИШ БАЖАРУВЧИЛАР, ЛОЙИҲА ТАШКИЛОТЛАРИ, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ АЛОҚА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БОШҚАРМАСИ

(МТТС хизмати)

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ БИР ҚАТОР РАЙОНЛАРИ ТЕРРИТОРИЯСИДАН ИТТИФОҚ ВА РЕСПУБЛИКА АҲАМИЯТИГА ЭГА БЎЛГАН МУҲИМ ШАҲАРЛАРАРО АЛОҚА КАБЕЛЛАРИ ЎТГАН.

Алоқа линияларини муҳофаза этиш қоидаларига кўра кабелнинг ҳар икки томонидан 2 метрдан муҳофаза зонаси қолдирилган. Муҳофаза зонасида тупроқни текислаш, ҳандақлар, ўралар, котлованлар қазиш, шунингдек граждан иншоотлари қурилиши билан боғлиқ барча ишлар фақат кабель хизмати билан келишилган ҳолда, зарур бўлиб қолган вақтларда кабель хизмати вакилининг бевосита иштирокида амалга оширилиши керак.

Бу Низом бузилган, натижада шаҳарлараро алоқа кабелига зарар етиш ҳавфи туғилган тақдирда айбдор шахс жиноий жавобгарликка тортилади ҳамда ундан давлатга етказилган зарар ундириб олинади.

Ер қазиш ишлари учун рухсатномани халқ депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларининг архитекторларидан олиш зарур.

Жойларда кабель трассалари темир-бетон устунлар ва огоҳлантириш белгилари билан белгилаб қўйилган, уларда кабель участкасининг адреси ва телефон номерлари кўрсатилган.

Кабель муҳофаза зонаси ёки унга яқин жойда ер ишларини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш учун кабель участкасига мурожаат қилинг.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг Тошкент область алоқа ишлаб чиқариш-техника бошқармаси (МТТС хизмати)нинг адреси: 700143, Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 264-уй. Телефонлар: 35-25-05, 35-18-82.

ТЕГИШЛИ ТАШКИЛОТЛАР БИЛАН КЕЛИШИБ ОЛМАЙ ТУРИБ, ЕР ҚАЗИШ ИШЛАРИ АМАЛГА ОШИРИЛИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ!

Эсда тутинг, кабель алоқа магистралининг шикастланиши давлатга катта моддий зарар етказади ва шу зонада ишлаётганларнинг ҳаёти учун хавфлидир!

Радиоҳаваскорлар диққатига!

„ЭЛЕКТРОНИКА"

«ЭЛЕКТРОНИКА» ФИРМА' МАГАЗИН-САЛОНИ

турли индикация блокларини

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Лентага ёзиш ва қайта эшиттириш даражасини индикациялаш блоки (БИУ).

БИУ кассетали рўзғор магнитофонида овоз ёзиш ва қайта эшиттириш сигналлари даражасини индикациялаш;

уч турдаги лентага микрофондан овоз ёзганда шовқинни пасайтирувчи системани ишга туширишни индикациялаш;

акустика системаси ва «Ёзиш» режимини ишга туширишни индикациялашда фойдаланилади.

БАҲОСИ — 50 СЎМ;

Магнитофонни индикациялаш блоки (БИМ).

БИМ «чап», «ўнг» каналлар бўйича нурланувчи устунча» режимида ёзиш ва қайта эшиттириш сигналлари даражасини кўз билан назорат қилиб бориш ва магнитофон лентаси сарфини кўрсатувчи 3-разрядли счётчик ҳолатини индикациялаш учун мўлжалланган.

Баҳоси — 44 сўм;

Тюнерни индикациялаш блоки (БИТ).

БИТ «нурланувчи устунча» режимида танланган станцияга созлаш сигналлари даражасини кўз билан назорат қилиб бориш ва тюнер (БИТ)нинг «ЧМ-стерео» иш режимини индикациялаш учун мўлжалланган.

БАҲОСИ — 26 СЎМ.

Мурожаат учун адрес: 700000, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-уй. Телефон: 33-78-34.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/III да **Борис Годунов**, 23/III да **Гўзал Василиса** (12.00), **Майсаранинг иши** (17.00), 24/III да **Этик кийган мушук** (12.00), **Коппелия** (17.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/III да **Тошболта ошиқ**, 23/III да **Тоҳир ва Зуҳра**, 24/III да **Рожа**.

Кино

21 МАРТДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

Искра — «ҚУРБОНЛИК» (17.30, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ЁШЛАР ЭРМАГИ» (тоқ соатларда).

Восток — «ТУЗОҚ» (18, 28, 20, 21.30).

ВЛКСМ 30 ЙИЛЛИГИ — «ТУЗОҚ» (жуфт соатларда).

Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЖЕК ВОСЬМЕРКИН — «АМЕРИКАЛИК» (18.30).

22 МАРТДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

Искра — «НЕПТУН БАЙРАМИ» (12, 14, 16.00), **«ҚУРБОНЛИК»** (17.30, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ЁШЛАР ЭРМАГИ» (тоқ соатларда).

Восток — «ТУЗОҚ» (16, 18, 20, 21.30), **«КАПУЦИНЛАР ХИЁБОНИДАГИ КИШИ»** (12, 14.00).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ТУЗОҚ» (жуфт соатларда).

Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЖЕК ВОСЬМЕРКИН — «АМЕРИКАЛИК» (11, 18.30).

«ПЕРИЗАТ» ИЖОДИЙ ЁШЛАРНИНГ ТОШКЕНТ КООПЕРАТИВ БИРЛАШМАСИ

Муқимий номли театр биносида

22 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

қозоқ драма коллективининг

«ҲУРМАТЛИ «ИКС» СПЕКТАКЛИ

(музикали комедия)

ҚОЗОҚ ТИЛИДА КЎРСАТИЛАДИ

Спектаклдан сўнг концерт қўйиб берилади.

Билетлар Муқимий номли театр кассасида сотилмоқда. Телефонлар: 55-02-66, 45-16-33, 55-24-41.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар тери-таносил касалликлари диспансери қошида таносил касалликлари ва СПИДга қарши аноним равишда бепул кўрикдан ўтказувчи

«ИШОНЧ» КАБИНЕТИ

ишлаб турибди

Кўрик натижалари сир тутилишига кафолат берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Сергели райони, Спутник массиви, 7-квартал, 23-уй, диспансер бўлими.

Қабул соатлари — ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача, 7-кабинетда. Телефон: 58-76-32.

Алоҳида йўл — диспансер бўлими ҳовлисидан кирилади.

Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигининг

РЕСПУБЛИКА МОДЕЛЛАР УЙИ

кийим-кечак моделларини намойиш этиш учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қабул шартлари: намойиш этувчилар 44—46 размердаги кийим кийишлари, бўйи 172 сантиметрдан кам бўлмаслиги керак.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 24-уй, «Шодлик» ательеси биносида, Намойиш зали мудирига учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Ўзбек давлат музикали театри коллективи театр директори Б. Н. Насриддиновга отаси

Насриддин ШАРАФҚОРИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тажриба-эксперимент заводи коллективи участка бошлиғи Э. С. Мухрумбоевга отаси, республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Содиқ Умарович МУХРУМБОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Куйбишев райпишчеторги торгининг кекса ходими

Убайдулла АБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р. — 12633. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.30 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А-2068. Тиражи — 104.250. 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.